De Schakeling

September 1987

Nr. 1

VAN DE REDACKXIE.

Lieve schaakvriendinnen en beste schaakvrienden!

Op een onbehoorlijk vroeg tijdstip in het seizoen is hier alweer de eerste Schakeling, boordevol nuttige informatie (wel lezen, hoor!), schaakhoogstandjes en lullekoek. Maar eerst wil ik jullie, vooral de nieuwe leden, hartelijk welkom heten in dit nieuwe schaakjaar: hartelijk welkom in dit nieuwe schaakjaar!
Wat heeft deze Schakeling te bieden?

- informatie over het dit jaar te beginnen bekertoernooi;
- de agenda van de vergadering van 22-9;
- een prachtig vormgegeven afscheids(?)stuk van Jurgen, die naar Limburg is vertrokken, maar die we gelukkig kunnen blijven bezichtigen op de zaterdagen dat het eerste speelt;
- de eindranglijst van het vorig seizoen met nieuwe, gecalibreerde ratings;
- een indringende beschouwing van Tom over US 1 en zichzelf, waarin hij niet schroomt een verliespartij van zichzelf te publiceren;
- Ad P. analyseert het verschijnsel 'bluf in het schaken' en diept een vergeten stuk wereldliteratuur op. Wij zijn er niet helemaal achter of hij onze gewaardeerde medewerker Jaap D. nu een veeg uit de pan geeft ('intens gemene fysionomie') of complimenteert met diens schrijfkunst;
- een heleboel Bert over de Houtsmuller-aanval in het Koningsindisch, die deze hele opening zo ongeveer weerlegt, als wij het wel hebben;
- Jaap D. vangt een vis;
- een GARGL, die ongetwijfeld weer een staaltje van verpletterende domheid te zien zal geven, maar op dit moment nog niet bekend is;
- de eindstanden van de interne competitie van het vorig seizoen, op een rijtje gezet door de onvolprezen WI Adriaan, u weet wel, van die aanval;
- van dezelfde Adriaan verwachten wij nog een analyse van de briljante partij Bougel-Houtsmuller, compleet met dame-offer.

Tot slot nog twee gelukwensen:
Jurgen, gefeliciteerd met je baan in the deep south;
Ad, gefeliciteerd met je promotie.

de redact/ka/xie

Bekerreglement Universitaire Sportvereniging afdeling Schaken (US-sk)

1. Het bekertoernooi wordt gehouden onder auspiciën van het afdelingsbestuur dat eventueel een beroep kan doen op derden om de zaken waar te nemen.
2. Alles wat niet in dit reglement is geregeld kan ter plekke door de toernooikommissie worden afgehandeld; tegen vermeende onredelijke beslissingen is een beroep mogelijk bij de geschillenkommissie.
3. Gerechtigd tot deelname aan het US-sk bekertoernooi zijn alle leden van de afdeling die zich daarvoor tijdig hebben aangemeld.
4. Door middel van een ongeleide loting worden de partijen voor de bekerrondes vastgesteld, indien noodzakelijk worden er spelers vrijgesteld van spelen of wordt er bij voorkeur een voorronde gespeeld om tot een macht van twee te komen. Ook voor de voorronde geldt ongeleide loting. De toernooikommissie maakt de speeldata en de datum van sluiting voor de inschrijving tijdig bekend.
5. Een partij bestaat uit $1\frac{3}{4}$ uur voor 40 zetten, vervolgens $\frac{1}{4}$ uur uitvluggeren (de klokken worden een kwartier teruggedraaid). Gedurende de partij blijft men tot 5 minuten voor de tijdkontroles verplicht de zetten te noteren.
6. Eindigt de partij onbeslist dan wordt er met verwisselde kleuren een vluggertje gespeeld van 5 minuten per persoon, net zo lang tot er een partij tot beslissing komt.
7. Bekerwedstrijden kunnen in beginsel slechts op de vooraf vastgestelde data in de verenigingsruimte worden gespeeld.
8. Loting voor een volgende ronde vindt bij voorkeur op dezelfde avond als de gespeelde ronde plaats.
9. Uitslagen van bekerduels worden niet verwerkt in de interne ratinglijst.
10. De bekerwinnaar krijgt het recht om voor US-sk uit te komen in de bekerwedstrijden van het volgende seizoen.
11. Op wegblijven zonder bericht volgt uitsluiting voor toekomstige bekertoernooien.

Voor het komende bekertoernooi nog even het volgende:

De loting van de eerste ronde of voorronde vindt plaats na afloop van de najaarsledenvergadering dd 22 september 1987 en de inschrijving voor het toernooi sluit zo gauw de vergadering aanvangt (om 20.20 uur). De eerste speeldag van het bekertoernooi is vastgesteld op dd 29 september.
Het bestuur heeft Adriaan en Bert aangewezen tot toernooikommissie.
We spelen zoveel mogelijk volgens de bestaande reglementen: een partij is gewonnen als 1) er mat wordt gezet 2) iemand opgeeft 3) een vlag valt, waarbij kan worden opgemerkt dat dode remisestellingen NIET op tijd kunnen worden gewonnen, maar remise zullen worden gegeven: zet je klok stil en haal er een eindspelkenner bij om de stelling te beoordelen (bijvoorbeeld koning plus paard tegen koning is altijd remise, de beslissingen die de toernooikommissie hierover neemt zijn in beginsel bindend, want ze gaan vergezeld van deskundig advies).
Als de bekerwinnaar een KNSB-speler is zal hij niet aan het SGA-bekertoernooi mee kunnen doen, aangezien de SGA-regels dat verbieden. Het omgekeerde (SGA-speler in het KNSB-toernooi) is wel mogelijk. Nevenleden kunnen ook voor US in de beker uitkomen.

Het bestuur

Bert

DEFINITIEVE AGENDA NAJAARSLEDENVERGADERING US--sk dd 22.09.87 om 20.20 uur te H'88:

1. opening
2. goedkeuring notulen
3. mededelingen van het bestuur
4. bestuurs- en commissieverkiezingen (kandidaten graag!)
5. ordevoorstel interne kompetitie m.b.t. lawaaioverlast
6. ratingsysteem (zie kopij Schakeling elders in dit nummer)
7. groepensysteem (eveneens elders benevens hier beneden)
8. rondvraag
9. bekerloting

Na afloop van de vergadering gaan we natuurlijk snelschaken.
Ten aanzien van de agenda nog even het volgende: welke plaatsen er in het bestuur' en diverse kommissies vacant worden valt hieronder in Jurgen's artikel (zijn egodokument) te lezen. Deze plaatsen moeten worden opgevuld!! Ten aanzien van punt 7. het groepensysteem is het bestuur van zins om op zijn schreden terug te keren; dit voorjaar werd door de ALV het idee aanvaard om de nieuwe cyclus met twee groepen 1 van zes spelers te starten. Over de afsluiting van dit nieuwe systeem met een kampioensgroep raakten de meningen zeer verdeeld: in het artikel van Jurgen vindt je de voorstellen A tot en met E, maar ter elfder ure raakte het versplinterde bestuur het eens over voorstel F: De nieuwe cyclus starten met één groep 1 van acht spelers (M/V), waarvan er vier degraderen; daaronder twee groepen 2 van ieder zes waarvan er twee promoveren, alsook twee degraderen naar de groepen 3, die worden ingericht naar de inzichten van de wedstridleider-intern (laatste cyclus waren dit vier groepen van ieder vier spelers, waarvan de nummers één promoveerden); dit systeem wordt dan ook in de tweede en derde cyclus ongewijzigd voortgezet. Voorstel F betekent dus de situatie ONVERANDERD laten (tegen de beslissing van de ALV in - maar ook die kan op zijn schreden terugkeren). De enige nieuwigheid in onze interne kompetitie wordt dan het bekertoernooi, waarvoor de inschrijving met de aanvang van de vergadering sluit. Als het niet, want je kunt de eerste bekervinnaar worden in de geschiedenis van US-sk (en is dat niet veel leuker dan de 22ste klubkampioen?).

De secretaris

AANTEKENINGEN(xx)

1.Afscheid?

Zeer plotseling heb ik vorige maand een interessante baan gevonden in Heerlen. Daardoor zal ik vooralsnog niet intern kunnen spelen.
Wel wil ik extern spelen (op zaterdagen), en desnoods als penningmeester aanblijven. Het eerste is slechts mogelijk als de plaatsingscommissie door de vingers ziet, dat ik niet intern speel en het tweede als er niemand bereid kan worden gevonden om penningmeester te worden (of secretaris, waarbij Bert dan doorschuift).

2.Penningmeesterschap.

Wat houdt dit in?
Ten eerste alle betalingen verrichten (overal bonnetjes van vragen en bewaren) via giro 5030548 of uit de eigen zak (=kas).
Ten tweede als het geld op dreigt te raken, op het "hoofdkantoor", het US-kantoor, geld (rond bedrag, bijv. ƒ1000,-) vragen, telefonisch 185185 vrijdag na 16.00 uur.
Ten derde om recht op dit geld te hebben, tijdig een begroting indienen -liefst na goedkeuring (vaststelling van de hoogte van de contributie) door de ledenvergadering omstreeks mei- op de RdA (Raad der Afdelingen [van US]).
Een begroting maken houdt in:
een conservatieve schatting maken van het aantal leden en de kosten voor het komende boekjaar (1 juli-30 juni); het belangrijkste is de hoogte van de contributie; later kan altijd nog een herziene begroting op de RdA worden ingediend.
Om geld te krijgen moet de begroting door de RdA zijn goedgekeurd en de contributie vastgesteld.
Ten vierde daarom is bij ons -naast de voorzitter- de penningmeester RdA-lid.Dit levert omstreeks 4 vermakelijke/langdradige vergaderingen op per seizoen.
Nu ik het toch over vergaderingen heb:
Ten vijfde er zijn ook nog de beruchte bestuursvergaderingen, die soms de hele nacht duren, enige keren per jaar, maar wel gezellig (bier &c. niet declareren)!
Ten zesde de m.i. lastigste plicht: aan het eind van het boekjaar (30 juni, zorg ervoor alle betalingen daarvoor te hebben verricht!) moet je de balans opmaken(de exploitatierekening &c.); dit moet voor 1 september bij het AB (=Algemeen Bestuur) zijn, anders stagneert de geldstroom! Eerst even de boeken door de kascommissie laten controleren (deze kan dan op de volgende ledenvergadering zijn goedkeuring uitspreken-ev. schriftelijk -in de schakeling).

Geldstromen.

Na de contributievaststelling door de RdA stuurt het AB de acceptgiro's de deur uit.Het AB is nl. verantwoordelijk voor het innen van de contributies. Met die contributiegelden moeten uiteindelijk de kosten van het boekjaar gedekt worden. De afdeling (schaken) krijgt het geïnde geld niet, maar wel voorschotten tot een vergelijkbare hoogte.Pas na het indienen van de

balans (zie ten zesde) stuurt het AB uiteindelijk een afrekening waarin de totaal ontvangen contributie als inkomsten voor de afdeling verrekend zijn met de voorschotten van en de betalingen door het AB: er is een ~~rekening-courant~~ met het AB.
De huurkosten worden door het AB gereserveerd in afwachting van een rekening.Misschien dat zo'n bedrag na 5 jaar ons ten goede kan komen?

Wel kan je op het US-kantoor altijd -vrijdags na 16 uur- een uitdraai krijgen van de ledenlijst,waarin de tot dan toe ontvangen contributie (+verwachte ontvangst) staat.Overleg met de secretaris!
I.h.b. de bondskosten in de gaten houden; de bond (=KNSB) kijkt op **1 october** en **1 april** hoeveel leden we hebben (**peildatum**). De penningmeester dient er dus voor te zorgen dat de secretaris leden pas na 1 october/1 april bij de bond opgeeft als ze nog geen contributie hebben betaald, resp. in twijfelgevallen/bij opzeggingen voor 1 october/1 april afmeldt bij de bond[i.e. bij de SGA die er enige dagen voor nodig heeft om dit aan de bond door te geven; houd hier rekening mee!]
Ten zevende dient de penningmeester de hand op de knip te houden!

Eindbalans tussenvoegen? Helaas geen tijd.

Ten achste heeft de penningmeester zitting in de studentenkampioenschapcommissie(opstellen begroting, betalingen/ontvangsten verzorgen).

Over het algemeen kost het penningmeesterschap weinig tijd, je kan het doen wanneer je maar wil(beh. punt 4,5 maar misschien is hier ook onderuit te komen), en het noodzakelijk dat iemand deze functie vervult.
P.S.De penningmeestersfiets is al in Heerlen, helaas!

3.<u>Commissies.</u>
Ook in enige commissies mag ik worden opgevolgd (er zijn nog wel meer vacante plaatsen):
Geschillen-commissie: ?
Jaap Deinema(?)
?
Materiaal-commissaris: Dr. Ad Ridder (gaat misschien het land uit)
Rating-commissie:Ronald Hoogland > Martijn Spaan = ratingcommissaris (dagelijks bestuur)
Jurgen Stigter (wil ik nog wel een seizoen doen, kan ook van afstand)
Tom Turk
Plaatsings-commissie :wl. extern Wim van de Blj
wl. intern Adriaan Houtsmuller(Zwitsers+groepen)
I Bert Westera
II Jaap Deinema
III Fons Groot > Peter van Baarle
IV Clemens Polfliet > ?

15-kamp-commissie :Jurgen Stigter > ??
Vincent Lassauw > Wim van de Bij (?)
Kas-commissie : Clemens Polfliet
Bert Westera (> ? indien Bert penningmeester wordt)
Archief-commissaris :Jurgen Stigter > ?
Propaganda-commissie :opgeheven!
Feest-commissie :Jurgen Stigter(?) > ?||
Henk Simon ? || opgeheven!
Studentenkampioenschaps-commissie :Peter van Baarle
Jaap Deinema (>?)
Jurgen Stigter > penningmeester
Wim van de Bij
Bekerwedstrijd-commissie :Bert Westera
Adriaan Houtsmuller
Teamleider I : Bert Westera
Teamleider II : Jaap Deinema (>?)
Teamleider III: Fons Groot > ?
Teamleider IV :Clemens Polfliet > Peter van Baarle

4.<u>Ratingsysteem.</u>

We gebruiken het Elo-systeem(1) bij onze club zowel voor de interne als voor de externe competitie. Over andere systemen (Ingo, Keizer, &c.) hoop ik een volgende keer te schrijven. Voor een kritiek op het Elo-systeem zie onder andere (2).

Een beetje theorie(3).

In 1970 werd het Elo-systeem door de FIDE ingevoerd als officiële maatstaf voor de prestaties van schaakspelers over de hele wereld. Let wel, <u>prestaties</u>; over een vaag begrip als speelkracht laat het systeem zich niet uit. Later is kennelijk het Elo-getal van een speler voor de meeste mensen toch een uitdrukking geworden van zijn speelsterkte, en in feite zou je het kunnen gebruiken om verschil in speelsterkte te <u>definiëren</u>.
Vele natuurverschijnselen(waaronder prestaties op het schaakbord) geven aanleiding tot metingen die niet een constante opleveren, maar fluctueren rond een zeker "gemiddelde" . De vorm, die deze fluctuaties aannemen is heel vaak (en zeker als ze van toevallige aard zijn) die van de zgn. "normale" kansverdeling van Gauss, de bekende klokvorm. De top van deze klokvorm geeft dan het gemiddelde aan en de wijdte is een maat voor de nauwkeurigheid van onze metingen. De fundamentele aanname waarop het Elo-systeem gebaseerd is, is nu:

(1)Arpad E. Elo: The Ratings of Chessplayers, Past and Present
Batsford: London 1978.
(2)Royal C. Jones: A Primer of Rating Theory, 1981
(3)grotendeels naar Wiet Bouma's artikel; Het ELO-systeem, De Schakeling omstreeks 1981.

De prestaties van een schaakspeler zijn normaal verdeeld.
Overigens is er nog een tweede aanname die een belangrijke rol speelt en ons in staat stelt om prestaties te vergelijken:
De prestaties van verschillende spelers zijn onderling onafhankelijk.
Uit deze tweede aanname volgt, dat ook de verschillen in prestaties normaal verdeeld zijn. Als eenheid van spreiding wordt nu een (willekeurig te kiezen) vaste maat genomen, door de FIDE vastgesteld op 200, en een middelpunt van de schaal, 2000 (voor onze club kennelijk iets te hoog). Met deze twee keuzen ligt de hele zaak vast en kunnen we de beroemde Elo-tabel opstellen.

ELO-tabel

V	P	V	P	V	P
0- 3	50 50	122-129	67 33	279-290	84 16
4- 10	51 49	130-137	68 32	291-302	85 15
11- 17	52 48	138-145	69 31	303-315	86 14
18- 25	53 47	146-153	70 30	316-328	87 13
26- 32	54 46	154-162	71 29	329-344	88 12
33- 39	55 45	163-170	72 28	345-357	89 11
40- 46	56 44	171-179	73 27	358-374	90 10
47- 53	57 43	180-188	74 26	375-391	91 09
54- 61	58 42	189-197	75 25	392-411	92 08
62- 68	59 41	198-206	76 24	412-432	93 07
69- 76	60 40	207-215	77 23	433-456	94 04
77- 83	61 39	216-225	78 22	457-484	95 05
84- 91	62 38	226-235	79 21	485-517	96 04
92- 98	63 37	236-245	80 20	518-559	97 03
99-106	64 36	246-256	81 19	560-619	98 02
107-113	65 35	257-267	82 18	620-735	99 01
114-121	66 34	268-278	83 17	735	100 0

V is het ratingverschil en P geeft het verwachte scoringspercentage aan. Is bijv. speler A 77 punten sterker dan speler B, dan is de verwachte score voor A 61% en voor B dus 39%.
Er zijn twee belangrijke rekenformules in het systeem, waarvan de eerste rechtstreeks uit de modelkeuze volgt :

$$R_{prestatie} = R_{tegenst} + verschil(P) \qquad ...(1)$$

waarbij $R_{prestatie}$ de zgn prestatierating is, $R_{tegenst}$ de (gemiddelde) tegenstandersrating en verschil(P) uit de tabel gehaald wordt via het behaalde percentage P.
De tweede belangrijke formule is niet zo direct duidelijk, maar met enige aannamen en na wat rekenen vind je:

$$R_n = R_0 + K(S - S_v) \qquad \ldots(2)$$

waarbij R_n de nieuwe rating is, R_0 de oude, K een schaalfactor, S de werkelijke score en S_v de verwachte score, die weer uit de tabel gehaald wordt.

Nu wordt de eerste formule gebruikt om iedereen een beginrating te geven, en de tweede om de ratings periodiek bij te stellen. Het berekenen van de beginratings gaat als volgt:

1. Geef iedereen dezelfde beginrating (voor onze club heeft Wiet Bouma in 1981, 1750 gekozen).
2. Mbv. formule (1) wordt nu voor iedereen de prestatierating uitgerekend. De nieuwe ratings vertonen nu al flinke onderlinge verschillen. Geef ieder z'n prestatierating als nieuwe rating.
3. Herhaal stap 2, totdat er geen grote verschillen meer optreden in de ratings (dwz. vorige en nieuwe) (bij Wiet bleek indertijd dat de eis dat voor iedereen de nieuwe rating niet meer dan 5 van de oude verschilde, een goed punt om te stoppen was).
4. *Callbratie* , aanpassing aan de KNSB-rating: bereken de interne (ev. gewogen) gemiddelde rating van spelers met een "redelijk betrouwbare" KNSB-rating, we noemen dit gemiddelde **I**.
   Bereken vor dezelfde spelers het (ev. gewogen) gemiddelde van hun KNSB-rating, we noemen dit gemiddelde **K**.
   De interne ratings moeten dan met **I-K** verlaagd worden om met de KNSB-rating vergelijkbaar te zijn(aan het eind van seizoen 86/7 was **I-K** ≈ 45).

Bij het vaststellen van de beginratings voor het seizoen 87/88 heb ik, voor zover mogelijk, gebruik gemaakt van de resultaten van het seizoen 1986/7 met callbratie (-45 punten) mbv. de nieuwe KNSB-ratinglijst per 1-9-87. Over het algemeen komt deze rating aardig overeen met de prestatierating over het seizoen 86/7: **de invloed van de beginrating is vrij klein.** Op grond van de wekelijkse uitslagen wordt nu de rating van ieder die gespeeld heeft bijgesteld; dit geeft de lijst die je iedere week kan bewonderen. De schaalfactor **K** is op 50 gezet, ten eerste vanwege het toch vrij schaarse partijenmateriaal en ten tweede voor een enigszins spannend competitieverloop. In feite weerspiegelt de lijst het verloop van de competitie: voor het berekenen van zo betrouwbaar mogelijke ratings is een kleine variant van het beschreven systeem beter geschikt.

Nog een paar opmerkingen:

1) Het grote voordeel van een Elo-achtig systeem boven elk ander dat ik ken, is het adequaat wegen van de tegenstand.
2) Je kan erover redetwisten of de resultaten uit het vorig seizoen moeten doorwerken in de beginrating, als je alleen ge¨nteresseerd bent in het verloop van de competitie van het lopende seizoen. Als je echter prestatieratings uitrekent alleen gebaseerd op de uitslagen van het

lopende seizoen blijkt het resultaat niet veel af te wijken mits er voldoende (liefst 20 of meer!) partijen gespeeld zijn. Uiteindelijk moeten beide formules hetzelfde resultaat opleveren, als er maar voldoende partijenmateriaal beschikbaar is. Persoonlijk zien Wiet en ik het dus niet zozeer als een nadeel, dat het voorgaande seizoen enigszins doorwerkt [hoe meer partijenmateriaal, hoe beter].

3. Het berekenen van ratings die zo goed mogelijk corresponderen met externe ratings gebeurde altijd in de zomermaanden; het komend seizoen willen we dit tegelijk met de interne ratings iedere week doen.

Weging van externe resultaten(5).

Het grote probleem is de weging van de tegenstand die een speler in zijn externe partijen ondervonden heeft. Geprobeerd is, zo goed mogelijk een model te maken voor alle teams op grond van de bekende KNSB-ratings van de tegenstanders van het 1ste tiental.

Het idee is om voor ieder tiental een gemiddelde rating van het tegenstanderstiental te vinden en dan mbv. een *profiel* aan ieder bord afzonderlijk een tegenstandersrating toe te kennen. Dit profiel is afgeleid van de (bekende) tegenstanders-rating per bord voor het 1ste en ziet er als volgt uit:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	bordnr.
+115	+90	+35	+25	+5	-20	-40	-60	-80	-80	profiel(6)

gemiddelde

Dit profiel komt overeen met de ervaring dat voor verreweg de meeste teams geldt, dat de topborden (1 en 2) verreweg het sterkst zijn, waarna een homogene middengroep volgt (3 t/m 6) met een wat zwakkere staart 7t/m 10).

Het rekenschema voor de bepaling van de tegenstandersrating voor ieder bord berust nu op de volgende:

AANNAME:

De gemiddelde score die een tiental haalt over een seizoen is representatief voor de rating[indien mogelijk nemen we het gemiddelde over meerdere seizoenen en/of teams uit dezelfde klasse in de competitie) [US2 86/7& US3 85/6; US3 86/7 & US4 86/7 & US4 85/6].

(5)Weer gebruikmakend van een artikel van Wiet Bouma (Nieuws van De Ratingcommissie II, De Schakelring 22-5-1982) naar aanleiding van zijn implementatie (over het seizoen 81/2) van het door de ratingcommissie (toen Wiet Bouma(>Ronald Hoogland), Jurgen Stigter, Tom Turk) bedachte systeem.

(6)Dit profiel is gebaseerd op de cijfers vanaf 1981/2, en dus redelijk betrouwbaar. Het profiel van het 1ste uit het seizoen 1986/7 is hierbij niet meer gebruikt ivm. de beperking tot 8 borden (+luiheid)

De berekening verloopt nu in de volgende stappen:

Stap 1

Voor ieder tiental wordt de gemiddelde rating berekend.
Dan wordt mbv. de prestatieratingsformule de gemiddelde rating van het (gemiddelde) tegenstanders tiental bepaald.

Stap 2

Nu wordt aan ieder bord een tegenstandersrating toegekend mbv. het profiel (6).

Stap 3

De uiteindelijke rating van een speler wordt nu een aanpassing van zijn interne rating waarbij K op 25 wordt gezet [seizoen 1986/7], met de formule:

$$\Delta R = K*[p-n*P(D_c)] \quad \ldots(3)$$

waarbij R = aanpassing rating
K = 25
p = aantal extern behaalde punten
n = aantal extern gespeelde partijen
$n*P(D_c) = W_e$ = verwachte score
$P(D_c)$ =percentage uit de Elo-tabel behorend bij het verschil tegenstandrating (berekend in stap 2)-spelersrating

[Vroeger/alternatief de volgende stappen:

Stap 3oud

De prestatierating van iedere speler wordt nu bepaald.

Stap 4oud

de uiteindelijke rating van een speler is nu het gewogen gemiddelde van zijn interne en externe rating; bij extreme situaties (bijv. 7 uit 7 geeft een prestatierating die 729 punten boven de tegenstandsrating zou komen te liggen-Bert Westeral) geeft dit problemen].

Experiment:in het nieuwe seizoen willen we de externe partijen tegelijk met de interne partijen (per week) verwerken, om zodoende de wekelijkse ranglijst tot min of meer bindende actuele tussenstand te maken. Dit onder het voorbehoud, dat het voor dit seizoen een experiment is, dat dus achteraf "geëvalueerd" moet worden. We houden vaste profielen aan die aan het begin van het seizoen (eind september) in het ratingprogramma zullen moeten worden ingevoerd (door Ronald Hoogland > Partijen Spaan).
Stel dat iemand zo een tegenstandsrating zou toebedeeld krijgen die 50 Elopunten van de "werkelijke" rating ligt.Dan scheelt hem dit maximaal 7% (als de toebedeelde rating gelijk is aan de eigen), dus wijkt de nieuwe rating zegge en schrijve slechts 50*.07=3.5(drie-en-een-halve) punt! Zelfs bij een afwijking van 100 punten is dit nog maar maximaal 8 punten.

Het op jaren ervaring berustende profiel zal m.i. dus een betrouwbare rating opleveren. Probleem: US2 is gepromoveerd nar een nieuwe klasse (weinig gegevens).

US1

Voor het eerste team is de situatie nog iets anders/ moeilijker door de degradatie naar de (onbekende) derde klasse KNSB. Ik hoop hiervoor aan de hand van de nieuwe KNSB-ratinglijst + -spelerslijst een profiel te kunnen berekenen. Alternatief is het direct invoeren van de bekende tegenstandersrating (iets meer werk voor Ronald>Martijn:extra programmering + invoer afwijkend).

Ook voor het afgelopen seizoen was de berekening voor US1-spelers iets anders dan voor anderen: per speler kon zonder veel problemen de tegenstandersrating worden uitgerekend, volgens de KNSB-rating. Daarna volgde "calibratie" KNSB-intern, i.e. de prestatierating werd verhoogd met 45 punten, en deze werd voor stap 3 gebruikt.

Rekenvoorbeeld

Gemiddelde rating US2: 1712
Gemiddelde rating US3: 1570
Gemiddelde rating US4: 1570

Stap 1:

Profiel US2:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1827	1802	1747	1737	1717	1692	1672	1647	1632	1632

Stap 2:

Bert Westera scoorde 100%(7 uit 7)! aan 6*bord 9 + 1*bord 8.
Gemiddelde ratingtegenstand Bert = (6*1632 + 1*1647)/7 = 1634.
Echter, hij speelde ook remise in het 1ste tegen speler met "US-rating" (na "calibratie":1959 +45 =) 2004.
Tegenstandersrating extern is het gewogen gemiddelde van 1634(7x) en 2004(1x):=(7*1634 + 1*2004)/8 = 1680.
Stap 3: Interne rating - externe tegenstandsrating = 1877-1680 = 197
$P(D_c)$ = .755, W_e = 8*.755 = 6.04
Score was 7.5, dus de interne rating mag met 25*(7.5-6.04) = 37 punten verhoogd worden voor de eindranglijst.

Nog een paar opmerkingen (nog van Wiet, uit 1981, maar toch nog actueel):

i) Een zekere willekeurigheid kan het systeem hier gevolgd aangewreven worden. Redenen om er toch voor te kiezen waren, dat de uitkomsten mooi overeenstemmen met de intuïtie van de ratingcommissie (in casu ikzelf) het een behoorlijke logische basis heeft en tenslotte, dat de gegevens voor het 1ste die bekend zijn op grond van de KNSB-ratinglijst zonder meer gebruikt kunnen worden (het gaat immers niet aan om feitelijke gegevens te negeren ten gunste van theoretische modellen).
ii) Het voorgaande seizoen 85/6 werkt door in de ratings. De commissie ziet dit niet als een nadeel. Berekeningen alleen gebaseerd op afgelopen seizoen leiden overigens tot een vrijwel identieke ranglijst.

Hieraan wil ik nog toevoegen:

iii) Ik hoop nog steeds de gelegenheid te krijgen met alle gegevens verschillende modellen/methodes te vergelijken om een [nog] beter inzicht

in de zaak te krijgen.
iv) Het frappeert mij steeds weer hoe weinig het systeem "liegt":
op grond van de nieuwe ratinglijst en eindstand kom ik opnieuw tot een "calibratie" van 45 punten!
v) Ratingstraffen worden nooit gegeven(de ledenvergadering heeft zich hier tegen uitgesproken-en terecht).
vi) Tot slot wil ik nog opmerken, dat:
prestatierating over een seizoen ≈ eindrating
bij een *absoluut minimum van 20 partijen*(bij 30 of meer =).
[Dit is de gedachte achter punt 1) van:]
5. Regeling om volgens de eindrangllijst rechten te doen gelden.
1) minimaal 20 partijen per seizoen (intern + extern)
2) minimaal 14 partijen intern
3) KNSB-spelers: minimaal 6 partijen extern
overigen : minimaal 5 partijen extern[behalve voor nieuwe leden die niet direct in een team kunnen meespelen of nog voor een andere club spelen].
Dit zijn de voorwaarden voor plaatsing in de verschillende teams; de eindranglijst geeft de volgorde.Overigens, om deze rechten te kunnen doen gelden, moet men ook nog de bereidheid tonen om intern te spelen (minimaal 14 partijen), de plaatsingscommissie kan natuurlijk ontheffing geven of afwijken van de rangorde in byzondere gevallen(*"gezond verstand" regel*).
Voor het clubkampioenschap gelden extra regels:
4) minimaal 1-maal in groep I spelen
5) *3%-regel* (1 partij uit 30): diegene(n) die aan voorwaarden 1)-4) voldoen en die zich binnen 3%, i.e. qua rating K=50 Elopunten van de hoogst geëindigde bevinden, zijn gerechtigd deel te nemen aan een beslissingswedstrijd om het clubkampioenschap.
Seizoen 1986/87 eindigde als volgt:1.Peter Ton 2050, 2.Tom Turk 2005, 3.Jurgen Stigter 2000, 4.Ed Schouten 1973, 5.Martijn Spaan 1967.
Peter heeft echter, ondanks herhaalde waarschuwingen slechts 12 partijen intern gespeeld! Dus Peter niet clubkampioen.
Maar er is wat voor te zeggen, om hem 2 partijen tegen absolute nullen te laten verliezen (op papier), dan staat hij nog op 1955.
Tom staat dan bovenaan, maar heeft volgens de 3%-regeling de plicht met iedereen die maximaal 50 punten lager staat een beslissingswedstrijd te spelen om het clubkampioenschap.
Jurgen moet echter helaas afzien van zijn recht wegens absentie.
Ed wil er wel gebruik van maken, *na* 15 sept. als hij terugkomt van vacantie, en Martijn ook(hoewel hij niet extern voor ons heeft gespeeld, maar intern wel bijna iedere week!). Of Peter met een "papieren" rating van 1955 dit recht heeft, is op dit moment een open vraag.

Eindranglijst 1986/1987

Naam	nr	KNSB 1-9-87	intern 1-7-87	extern 86/87 tegenst rating	extern 86/87 result	eindstand 86/87 (4-9-87) gecalibr.
Ton	[1](5)	2099	2061	2113	5/8	2055*
Turk	2	2031	2018	2183	3.5/8	2005
Stigter	3	2007	2026	2094	4.5/9	2000
Van Ommeren		1995	2054	2090	2/7	1979*
Schouten	4	2042	2002	2051	4.5/9	1973
Spaan	5	2028	2012	****	*/*	1967[*]
Putter	6	1847*	1965	1832	6/7	1950
Ordodi	7	1721*	1958	1767	6.5/7	1945
Simon	8	1907	1994	1865	3.5/7	1918
De Ruyter van St.		....	1934	****	*/*	1889*
Mekers	9	1891	1937	2016	2.5/8	1876
Houtsmuller	10	1733	1929	2027	2.5/8	1873
Beugel	11	1796*	1912	1802	6/9	1871
Westera	12	1836	1877	1680	7.5/8	1869
Blankert		....	1887	****	*/*	1842*
Van Gompel	13	1800	1929	1998	1.5/9	1830
Van der Veen	14		1731	1689	6/7	1738
Van Megen	15		1731	1632	5.5/6	1728
Van Hartingsveldt	16	1838*	1751	1653	5/7	1720
Raymakers	17		1722	1605	6/7	1712
Deinema	18	1966*	1780	1720	3/7	1708
Wegman	19	1599*	1734	1545	5/6	1702
F. Groot	20		1730	1676	5/8	1695
Berkenbosch			1740	1518	1.5/2	1693*
Van de Sij	21		1772	1580	3/6	1689
Hering			1653	1568	1/3	1679*
Van Uren	22		1682	1604	5.5/7	1669
Ridder	23	1449*	1689	1678	4.5/7	1666
Wenniger	24		1665	1656	4/7	1631
Hylkema			1682*	1505	0/1	1630**
Van Dinteren			1661	****	*/*	1616*
Teheux			1644	1575	3.5/5	1612*
De Rijk	25		1675	1559	2.5/5	1610

Eindrangtijst 1986/1987

Naam	nr	KNSB 1-9-87	intern 9-7-87	extern 86/87 tegenst rating	extern 86/87 result	eindstand 86/87 (4-9-87) gecalibr.
Berkhout			1603	1534	1.5/2	1566*
Snijders			1595	1550	1/1	1561*
Slemmer			1592	1550	1/1	1558*
Veenhof			1600	****	*/*	1555*
Van Baarle	26	1587*	1579	1639	4.5/9	1552
Hoogland	27	1580	1592	1530	3.5/6	1547
Van Wigcheren			1588	1603	2/4	1545*
Zwart			1563	1520	2/3	1526*
IJkelestam			1575	1530	2/4	1524*
Abadi			1612	1505	0.5/4	1515*
Eijgenraam			1550	****	*/*	1505*
Brinkman	28		1554	1508	4/8	1496
Sassen			1537	****	*/*	1492*
Schrijver			1536	****	*/*	1491*
Duin			1530	****	*/*	1485*
Rozemond			1502	1498	2/2	1482*
Van Kerkwijk	29		1497	1495	4/6	1476
Kemps			1504	****	*/*	1459*
Van Beveren			1517*	1501	2/4	1454**
Bot			1460	1490	1/1	1429*
Pendavingh			1460	****	*/*	1415*
Polfliet	30		1511	1556	1/1	1412
Fernhout	31		1465	1604	2/2	1398
Drenth			1458	****	*/*	1392*
Schokker			1396	****	*/*	1353*
Lassauw	32		1427	1557	1/1	1350
Van Straaten			1378	****	*/*	1333*
Souren			1334	1490	0/1	1282*

6. Groepensysteem.

Het groepensysteem heeft verschillende voordelen:

-Je kan je voorbereiden op je tegenstander

-als je niet op dinsdag kan spelen, kan je met je tegenstander op een andere dag afspreken. Als je tegenstander niet vastligt, is het moeilijker om op een andere dag te spelen voor de interne competitie.

-extra spanning: promotie/degradatie/winnen van groep.

-je weet van te voren wanneer je moet spelen (zodat je niet iedere week denkt: volgende week kan ook wel).

-kans om tegen spelers met een hoge rating te spelen(maar voor spelers met een hoge rating tegen mensen met een lagel), i.h.b. voor nieuwe spelers(met (te) lage beginrating) kans om in de top te komen dankzij (herhaalde)promotie.

*Voor de doorstroming is het van belang, dat er voldoende cycli per seizoen worden gespeeld. M.i. is **2 hiervoor te weinig.***

-ihb. 1ste-team-spelers komen tenminste intern spelen!

Nadelen groepensysteem:

-Voor de Zwitserse groep blijft er een te inhomogene groep spelers over.

-extra spanning

-je tegenstander heeft zich op je voorbereid (en verrast je).

-je krijgt veel te sterke/zwakke tegenstanders als je in de "verkeerde" groep terecht bent gekomen.

Voorstel voor 1987/8

A: *groepenkampioenschap- systeem Stigter*

We kunnen van het groepensysteem een speciale competitie maken met een eindstand volgens een volledige rangorde, als volgt:

= 2 groepen I van ieder 6 spelers, met 2 degradanten per groep

= 2 groepen II van ieder 6 spelers, met 2 promovendi en 2 degradanten

= rest in groep(en) 3

= periodenkampioenen spelen in de derde cyclus een 4-kamp van 6 partijen ieder(winnaars van groepen I uit cycli 1 en 2): de ***kampioensgroep***

= evenzo voor de nummers 2, &c.

Voordelen:

-hele competitie is eerlijker: 3 minimatches

-meer spanning, je speelt om zo hoog mogelijk te eindigen (periodekampioen!)

-onder "normale" omstandigheden zal de toekomstige clubkampioen in de kampioensgroep spelen, evenals de directe concurrenten (op minder dan 50 Elopunten van de hoogstgeplaatste speler);in dat geval kan de kampioensgroep tegelijkertijd de beslissingswedstrijd voor het clubkampioenschap zijn.

Nadelen:
-in de lagere regionen zal het moeite kosten de 4-kamp te voltooien
-er zou gevaar kunnen bestaan dat het Elo-systeem verstoord zou worden-
m.i. onzin.
Alternatieven:
B.= als A, maar niet doorschuiven: als de nr 1van de groep in de tweede cyclus al periodekampioen is geweest telt de nr 2 toch niet als nr 1.
C.= als A, maar *alleen* de kampioensgroep als 4-kamp (hele competitie); verder 2 promotieplaatsen extra voor de groepen, rest dus als in de andere cycli
D.= als oude systeem, maar met groep I van 6;
nadeel is, dat 4 van de 6 degraderen in groep II
E.= als oude systeem, maar met 2 groepen I van 6;
nadeel is, dat 2 verschillende spelers die voortdurend in groep I blijven elkaar niet of weinig zouden kunnen tegenkomen in het groepensysteem

Het bestuur was zeer verdeeld over deze kwestie;ik voelde voor **A**, mijn oorspronkelijke voorstel, of [nu] ook voor **B of C**.De nadelen van **D en E** heb ik al aangegeven, en deze alternatieven lijken mij daarom slecht.
Daar ik waarschijnlijk niet op de vergadering zal zijn, hoop ik dat men dit gelezen heeft!

Met excuses voor de layout, en hartelijke schaakgroeten uit Heerlen!

Mijn adres is:
De Kommert 14
6419 GD Heerlen
tel. 045-740857

Jurgen Stigter
(volgende keer iets over schaken)

UITSLAGEN GROEPENSYSTEEM DERDE CYCLUS

De laatste cyclus van het groepensysteem werd, in het afgelopen jaar, gekenmerkt door een overbemande groep I. De groep was in de tweede cyclus al door de Grote Vernieuwer (Jurgen) vergroot van zes tot acht man, nu speelde~~n~~er zelfs negen.
Tom Turk had zich aan het begin van de tweede cyclus al uit groep I teruggetrokken, en was zodoende gedegradeerd. Toen hij in de derde cyclus weer mee wilde doen stonden hij en Henk Simon (onze dinosaurussen) schijnbaar on bedreigd bovenaan .
Henk en enkele anderen waren nu bang dat Tom in groep II veel makkelijke overwinningen zou behalen, terwijl Henk in groep I nog heel wat zou moeten laten zien. Zo zou Tom wel erg makkelijk Kampioen worden!
Dit argument bleek (godzijdank) door alle betrokkenen doorslaggevend te worden gevonden en dus werd Tom aan de acht rechthebbenden uit groep I toegevoegd...

Waarom zijn de dinosaurussen uitgestorven?

Dit is een vraag die de mensheid sinds lang bezig houdt. De meest bizarre suggesties zijn in die tijd naar voren gebracht. Van zondvloed tot meteoorinslag; van milieuvervuiling tot dinosaurussen-aids.
De ware oplossing is nu eindelijk gevonden!: Ze hadden wel wat beters te doen.

Terwijl onze sauriers (species: ratingus gigantus) zich niets vermoedend op hun maatschappelijke carriere concentreerden, en dachten dat het clubkampioenschap een onderonsje zou worden, lagen velen op de loer. Vooral Marc Ordodi en Coen Mekers ontpopten zich als ware grootwild-jagers. Marc legde tweemaal aan, en dat was tweemaal "recht tussen de ogen" heb ik begrepen. Ook Coen velde beide reuzachtigen hoewel hij daar in één geval twee zittingen voor nodig had. Peter Beugel, Jurgen Stigter en Martijn Spaan troffen ook nog ieder eenmaal doel, zodat beide kolossen tegen de rest van de wereld ieder uiteindelijk slechts drie (3) punten verzamelden. Hun onderling resultaat kon toen zelfs de degradatie niet meer voorkomen, dus die partij speelden ze maar helemaal niet meer.

Van deze spectaculaire ondergang profiteerde de aalgladde Jurgen Stigter (hebben alen de evolutie niet glanzend doorstaan). Hij versloeg alle reuzendoders plus één reus en hield de ander op remise. En so kwam Jurgen zeer verrassend als groepswinnaar uit de bus. Hoewel, de eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat Jurgen nog wel van Ed Schouten verloor. En als die niet in de laatste ronde nog, na remise te hebben afgeslagen, van Tom Turk had verloren was hij, voor de tweede keer op rij, winnaar geworden. Nu werd hij tweede met slechts een half punt voorsprong op Martijn en Marc. de gehele eindstand was:

1	Stigter	5½ uit 8	
2	Schouten	5 "	
3	Spaan	4½	SB 17½
4	Ordodi	4½	SB 14
5	Beugel	3½	
6	Turk	3 uit 7	SB 12½
7	v.Gompel	3	SB 12
8	Simon	3 uit 7	SB 11½
9	Mekers	3	SB 9½

In groep IIa toonde Bert Westera zich de sterkste. Aanvankelijk leek hij zelfs regelrecht op de voor hem typerende 100%-score (mr. 100%, werd hij in het tweede immers genoemd) af te stevenen. Maar helaas voor Bert ging er iets mis. In zijn partij tegen Johan Berkenbosch kwam hij verloren te staan. Hij heeft nog wel, zoals zijn gewoonte is, talrijke pionnen zwaar vegiftigd aangeboden en paarden, omgord met zware explosieven, in de vijandelijke stelling geslingerd maar het mocht niet baten. Johan maakte koel en berekenend alle gevaren onschadelijk en pakte het volle punt.

De strijd om de overgebleven promotieplaats bleek al snel te gaan tussen Eef Wegman en Jaap Deinema. Eef was in de eerste cyclus al een keer gepromoveerd naar groep I maar Jaap had daartoe nog niet eerder kans gezien. Jaap liet echter zien dat er met een doctorandus niet valt tesollen en rekende eigenhandig met Eef's aspiraties af. Goed gedaan Jaap, jammer Eef. Ook tegen Jaap liet Johan Berkenbosch trouwens zien dat er duchtig rekening met hem dient te worden gehouden. Hun partij werd remise.

André van Dinteren en Onno Raymakers konden zich in deze cyclus niet in groep II handhaven. Hun onderlinge partij is nog steeds niet uitgespeeld en verder haalde alleen Onno nog een punt .

De eindstand:

1 Westera	4	P
2 Deinema	3½	
3 Wegman	3	
4 Berkenbosch	2½	
5 Raymakers	1 (+1)	
6 v. Dinteren	0 (+1)	D

Groep IIb werd bij de start enigszins ontluisterd door het terugtrekken van kanshebber Roland van Hartingsveldt. Onze, inmiddels gewezen, wedstrijdleider extern had het te druk met de externe wedstrijden en was bang dat hij niet het vereiste aantal partijen zou kunnen spelen. Dat betekende dat de strijd om de promotie waarschijnlijk zou gaan tussen Ad Putter en mij (Adriaan Houtsmuller), en niet te vergeten de 'coming man' Wim v.d. Bij. Laatstgenoemde leverde een zeer goede prestatie. Hij versloeg Ad Ridder en Maurice Teheux met redelijk gemak en hield Ad Putter fraai op remise. Het was bovendien uitsluitend te wijten aan gebrek aan ervaring dat hij tegen mij uiteindelijk, na een gelijk opgaande strijd, toch nog het onderspit dolf. Hij wikkelde onnodig af naar een totaal verloren eindspel. Jammer, maar ik denk dat wij dit jaar nog meerdere malen van Wim zullen horen!

Mijn overwinning op Wim was trouwens niet het enige geluk dat ik deze cyclus had. Tegen Ad Ridder kwam ik totaal ? verloren te staan nadat ik een ongemotiveerd lijkende koningsaanval van mijn tegenstander volkomen verkeerd pareerde. Ik hield echter met mijn bekende gefriemel stand tot de tijdnoodfase waarin Ad zich uiteindelijk vergalloppeerde. In de tweede zitting won ik het nog steeds zeer moeilijke eindspel.

Ook tegen de andere Ad ging ik bijna de mist in maar wist door te weinig daadkracht van de kant van Ad toch nog remise te maken. Voor de rest wist Ad zijn kracht wel in daden om te zetten; hij versloeg Ad ridder en Maurice met groot gemak.

De eindstand:

1 Houtsmuller	3½	
2 Putter	3	P
3 v.d.Bij	2½	
4/5 Ridder, Teheux	½	SB ¼

Ik moet tot mijn spijt erkennen dat ik, mede door mijn eigen schuld, de competitie in de verschillende groepen III niet goed heb kunnen volgen. Ik kan inderdaad niet ontkennen dat ik zelf nauwelijks mijn best heb gedaan in die richting, maar aan de andere kant is de opkomst in die groepen zo slecht dat het ook nauwelijks interessant meer is!.

Het moet wel van twee kanten komen natuurlijk!

Als laatste wilde ik nog een opmerking maken: het groepensysteem zoals het nu gaat mag dan wel soms enige moeilijkheden opleveren, soms door mijn schuld, soms door laksheid van de participanten, over het geheel genomen loopt het toch vrij redelijk. Ik zie daarom geen enkele reden om alles weer om te gaan gooien en met ingewikkelde veranderingen te komen. Als iedereen zijn best doet om zijn programma af te werken dan hebben we met het groepensysteem, de bekercompetitie en de open zwitserse groep een zeer levendige interne. Groepenkampioenen en dergelijke zijn dan nergens meer voor nodig.

GEWOON WEER TERUG

Het is in wezen meer dan tragisch dat we gedegradeerd zijn. Natuurlijk hadden we vorig jaar moeten degraderen, toen waren we immers slachtrijp. Blijkbaar hebben we toen alle geluk voor twee jaar gebruikt, want dit jaar zat alles werkelijk tegen.
Vooraf was er wel degelijk reden voor enig optimisme. Weliswaar was Paul verdwenen, op zich een gevoelig verlies, maar daar stond tegenover dat er bij vele spelers toch duidelijk 'groei' geconstateerd kon worden. Achteraf gezien heeft alleen Peter Ton deze groei extern kunnen waarmaken. Hij werd dan ook verdiend topscorer. Verder voldeden alleen Jurgen Stigter en Ed Schouten redelijk aan de verwachting, alhoewel ik zelf van de laatste toch iets meer verwacht had. Het ontbreekt hem duidelijk nog aan de benodigde 'hardheid' en bovendien neemt hij het spel niet serieus genoeg. Als hij niet uitkijkt eindigt hij nog zoals ik.
Waarmee we meteen aangeland zijn op het punt waar ik wilde komen, namelijk mezelf. Zonder enige twijfel is dit het meest merkwaardige seizoen geweest wat ik ooit heb meegemaakt in mijn meer dan 10-jarige carri`ere bij U.S.. Intern was het helemaal vreemd. Op een of andere manier presteerde ik het in een stuk of vijf partijen om een goede of zeer goede stelling binnen 2 zetten volledig te ruineren, bij voorkeur door het weggeven van een stuk. Knoeipartijen speel ik natuurlijk ieder jaar, maar vreemd genoeg blunderde ik nu regelmatig in partijen waarin ik naar mijn eigen bescheiden mening goed speelde (zie onderstaande partij). Alleen door schandelijk geluk en het misbruik maken van andersmans gebreken slaagde ik er in hoog te eindigen (hoe hoog weet waarschijnlijk nog steeds niemand ten gevolge van het zoals zo vaak niet helemaal perfect funtionerende bestuursapparaat van onze afdeling).
Extern is een heel ander verhaal. Omdat inmiddels zo'n beetje alle serieuze speler onze club verlaten hebben viel aan mij dit jaar de eer te beurt om het topbord te verdedigen. Zo zie je maar weer wat een beetje volharding (of is het meer een vorm van luiheid ?) weet te bewerkstelligen. Zeer goed bewust van alle ellende die onze topspelers ieder jaar weer ten deel valt (scores als 1 1/2 uit 9 zijn allerminst uitzonderingen in de geschiedenis van het eerste bord van U.S. 1) nam ik me voor minimaal 3 uit 9 te halen. Immers Paul had vorig jaar (voor het eerst !) meer dan 50% gescoord en zoveel beter is hij nu ook weer niet (alleen veel serieuzer achter het bord).
Achteraf gezien viel het me ontzettend mee. Niet wat meer zelfvertrouwen ~~was het vermoedelijk zelfs~~ 4 1/2 uit 8 gewenst, maar met 3 1/2 ben ik ook niet ontevreden. Jammer genoeg besefte ik pas in de laatste partij dat ik eigenlijk helemaal niet zo bang hoef te zijn op dit niveau. Mijn tegenstander had tot dan toe iets van 7 uit 8 of iets dergelijks (God zij dank wist ik dat niet). In feite kwam hij er niet erg aan te pas. Aardig en ontroerend waren de

pogingen van zijn clubgenoten om achteraf aan te tonen dat ik 'eigenlijk' heel slecht gestaan had. Nog veel bevredigender dan het winnen van de partij zelf was de situatie dat ik doorgaans met een achteloze opmerking kon volstaan om aan te tonen dat ze de stelling al net zo min begrepen als hun voorvechter.

Coen Mekers-Tom Turk 1-6-87

1.	d2-d4	Pg8-f6
2.	c2-c4	e7-e6
3.	g2-g3	c7-c5

Niet dat ik hier veel verstand van heb, maar je moet toch wat als je wilt winnen.

4.	Pg1-f3	a7-a6 !?
5.	Lf1-g2	c5xd4
6.	Pf3xd4	Pb8-c6
7.	0-0	Dd8-c7
8.	b2-b3	Lf8-e7
9.	Lc1-b2	d7-d6
10.	Pb1-c3	Lc8-d7
11.	e2-e4 ?!	0-0
12.	Pd4xc6 ?!	

God zij dank kan Coen het goede plan niet vinden. Zwart heeft natuurlijk een gigantische ruimtegebrek en daarvan had wit met name op de vorige zet kunnen profiteren met 11.Tc1 waardoor Pd5 in de stelling komt. Het ruilen daarentegen verlicht zwarts problemen.

12.		Ld7xc6
13.	Dd1-e2	Tf8-d8
14.	Ta1-d1	Ta8-b8
15.	Tf1-e1	b7-b5
16.	e4-e5 ?!	d6xe5
17.	Lg2xc6	Dc7xc6
18.	c4xb5	a6xb5
19.	Td1xd8 +	Le7xd8
20.	De2xe5	Ld8-c7
21.	De5-g5	h7-h6
22.	Dg5-c1	

Het zal inmiddels iedereen duidelijk zijn dat wit zichzelf in problemen heeft gebracht. Zwart moet echter ook op zijn tellen passen.Als iemand tijd heeft zou hij deze stelling wellicht eens kunnen uitanalyseren.Het beheersen van dit soort stellingen is volgens mij hoogst belangrijk.

22.		Dc6-f3
23.	Te1-e3	Df3-h5
24.	Pc3-e4	Pf6-d5
25.	Te3-c3	Dh5-e5
26.	Tc3-c4	De5-f5
27.	Tc4xc7	Df5xe4
28.	Tc7-c5	b5-b4
29.	Tc5-c4	De4-d3
30.	Dc1-e1	Dd3-f5
31.	g3-g4	

Dapper maar dom. De witte stellvertoont echter weinig samenhang en is daarom moeilijk te spelen in tijdnood.

31.		Df5-g6
32.	De1-e5	Tb8-a8
33.	h2-h4	h6-h5
34.	g4-g5	Ta8xa2
35.	Tc4-c8	Kg8-h7
36.	De5-b8	Dg6-b1 +
37.	Lb2-c1	Db1-f5 ??
38.	Tc8-h8 +	Kh7-g6
39.	Th8-h6	

Dat was even slikken.
(1-0)

E.Schoohuys-T.Turk 9-5-87
(US-Weenink)

1.	d2-d4	Pg8-f6
2.	c2-c4	e7-e6
3.	Pb1-c3	Lf8-b4
4.	Lc1-g5	h7-h6
5.	Lg5-h4	Lb4xc3 +
6.	b2xc3	c7-c5
7.	d4-d5	e6-e5
8.	e2-e3	g7-g5
9.	Lh4-g3	d7-d6
10.	Lf1-d3	Dd8-e7
11.	f2-f3	Pb8-d7
12.	Pg1-e2	Pd7-b6
13.	0-0	Lc8-d7

Met deze zet 'dreigt' zwart 14...La4 te spelen, waarna de damevleugel zo goed als geblokkeerd zou zijn.Uiteraard streeft zwart een blokkade na om de twee witte lopers in bedwang te houden.

14.	a2-a4	0-0-0

Deze zet joeg mijn medespelers de schrik op het lijf. Zoals later zal blijken kan de zwarte koning zich prima handhaven op de damevleugel omdat wit vrijwel geen velden beheerst aan deze kant.

15.	a4-a5	Pb6-a8

Altijd leuk om dit soort zetten te kunnen spelen.

16.	Ta1-a2	Pa8-c7
17.	Dd1-a1	Pc7-a6
18.	Tf1-b1	?

Al die zware stukken zien er natuurlijk wel indrukwekkend uit maar in feite 'dreigt' wit alleen onder bijzondere omstandigheden op b7 in te vallen, namelijk wanneer hij Lc6 achter de hand heeft.

18.		Kc8-b8
19.	Ld3-c2	Ld7-c8
20.	Ta2-b2	Kb8-a8
21.	Lc2-a4	De7-c7

Met deze zet beeindigt zwart zijn 'stoelendans'.In principe heeft hij nu de handen vrij om op de koningsvleugel iets te gaan beginnen. Omdat hij daar niets kan bereiken zonder hulp van wit bood ik hier remise aan. Gelukkig wees hij dit van de hand in de veronderstelling dat hij gewonnen stond (ha ha).

22.	La4-b5	Pf6-h5
23.	Da2-a4	Lc8-d7
24.	Tb2-b3 ?	

Verkerend in de veronderstelling dat hij een winnende combinatie moest hebben op de damevleugel had wit inmiddels zo'n beetje al zijn tijd misbruikt.Vanuit zijn volslagen foute taxatie gaat hij nu zelfs de stelling opehen onder het motto lopers hebben ruimte nodig. Maar eerst gaat hij nog even zijn stukken op de damevleugel deplaceren.

24.		f7-f5
25.	Da4-a2 ?	Ph5-f6
26.	f3-f4 ??	e5xf4
27.	e3xf4	Pf6-e4
28.	Lb5xd7	Td8xd7
29.	Tb3xb7 ?!	Dc7-b7
30.	Tb1xb7	Td7xb7
31.	h2-h4 ??	Th8-g8
32.	h4xg5	h6xg5
33.	f4xg5	Tg8xg5
34.	Lg3-f4	Tg5-g8
35.	g2-g3	Pa6-b8

Het paard houdt hier in zijn eentje de dame in bedwang.

36.	Kg1-g2	Tg8-h8
37.	Kg2-f3	Tb7-g7 ?!
38.	Da2-a4	Tg7-e7
39.	Kf3-g2	Pe4-f6 !
40.	Da4-a2	

Onder het uitvoeren van deze zet viel de witte vlag.Uiteraard is het na 40...Pg4 volledig uit. Het is treffend om te zien hoe snel wit zichzelf om zeep bracht in deze partij.
Overigens loof ik een fles wijn uit voor degene die groot voordeel voor wit kan aantonen in deze partij.
(0-1)

Schaken en bluf

Ad Putter

Een niet te verwaarlozen onderdeel van het edele schaakspel is natuurlijk de bluf. Zo moet een schaker van wie de naam mij ontschoten is eens in hevige tijdnood alle tijd hebben uitgetrokken om zijn dorst te lessen en daarmee zijn tegenstander zo van de kook gebracht hebben dat niet hijzelf maar de ontzette tegenstander op tijd verloor. Lust U nog peultjes! Een andere wijze om de vijand te overbluffen komt tot stand door het te zetten stuk met veel bombarie op het gewenste veld te kaatsen om daarna zelfverzekerd op te staan en de ronde te maken; als het ware letterlijk een krachtzet doen. Natuurlijk hoeft de tegenstander dit niet lijdzaam over zich heen te laten gaan. Mocht het vijandelijke houtje de verdedigende linies binnengedrongen zijn dan kan hij vervolgen met de laconieke spreuk die onze schaakclub pleegt te hanteren: Herzlich willkommen in meine Stellung. Verbale bluf over de kansen die men zichzelf geeft in een partij die nog gespeeld moet worden is al helemaal de gewoonste zaak van de wereld. Zelfs de gedegenereerde Miles die volgens de Telegraaf boerend, kreunend en soms naar onfrisse geuren riekend op een stretcher zijn partijen moest (?) spelen, deed er aan mee. Uitstekend allitererend riep hij; I shall crack Karpov. En dat deed hij ook nog. Fischer kon daar ook wat van. Op de vraag of hij het er in een partij beter af zou brengen dan God himself gaf hij ten antwoord dat hij met wit in ieder geval remise had, dan speelde hij gewoon Spaans. Net zo makkelijk zou ik zeggen! En dat voor een diepgelovig man die volgens de geruchten nu een soort Amerikaanse variant van de Strijdkreet aan de man brengt. In krachttermen van dien aard brallen ook de spelers van U.S. als zij zich na de partij tegoed doen aan het schuimende gerstenat. Zij spreken immer over briljante overwinningen die zij te danken hebben aan hun specifieke genie. Nederlagen lopen zij niet op door slecht spel maar door een off-day ofwel door pure pech. Remises ontstaan nooit door gebrek aan vechtlust maar 'liggen in de aard van de stelling'. Dat zij Andersson ook toen hij in Londen (1980) op de twaalfde zet de vrede tekende met Ljubojevic, maar het toernooibulletin zal wel dichter bij de waarheid zitten....'still it was a nice day.....'

Als er in de wereldliteratuur dan ook een schaakscene voorkomt dan wordt het blufelement vanzelfsprekend niet vergeten. In de Schachnovelle van Zweig zegt de wereldkampioen over de held van wie hij in de eerste partij op niet mis te verstane wijze klop heeft gekregen en in de tweede partij ternauwernood kan winnen omdat onze held een zenuwinstorting krijgt; niet slecht voor een beginneling! Ook Satan pocht over zijn Elo-rating en daagt het schorrie-morrie naar hartelust uit voor een partijtje met de mensenziel als inzet. Ook Satan en zijn trawanten in Boelgakov's hilarische boek ' de Meester en Margerita' blijken het schaakspel te beheersen. Boelgakov's taalgebruik, lichtelijk archaïsch, doet denken aan de stijl van onze schaakredacteuren als zij in de beste traditie het ganzevee hanteren om gewag te maken van de een of de andere teamwedstrijd. Zo in de trant van; Zo bliezen wij ten aanval of Zo werden zij ten val gebracht. Tegenstanders worden tot in het karikaturale beschreven. Niet het lelijke mannetje, maar de gebochelde met het lid-teken. De personen in de Meester en Margerita doen wat dat betreft niet voor onze tegenstanders onder. Bijna al deze loensen, hebben hoornvoeten en wat dies meer zij. Neem het merkwaardige figuur in het ruitjespak en de pincenez zonder glazen 'Hij had een bolhoed op de kop en uit zijn bek priemde een slagtand naar voren die zijn toch al zo intens gemene fysionomie nog stuitender maakte...', en nog meer van dien aard. Daar kan zelfs onze eigen Jaap Deinema niet tegen op. Maar terug naar de essentie van dit schrijven, het schaken. Een van de frankste episoden uit het boek is het schaakgevecht tussen de Satanische Woland en een reusachtige zwarte kat die op zijn achterpoten loopt. De moeite waard om hier ten volle kennis van te nemen:

(De zwarts kat Behemoth probeert in een verloren positie zijn tegenstander te irriteren door het paard te doen verdwijnen onder het schaakbord. Zijn tegenstander Woland heeft er genoeg van. Het gebeuren vindt plaats enkele uren voordat het Satansbal begint.)

1.

'Heeft die donderse apekop daar nog lang nodig onder dat bed? Kom onder dat bed vandaan, drommelse hansworst!'

'Ik kan het paard niet vinden,' reageerde de kater met geveinsd verstikte stem van onder het bed. 'Het is weggesprongen en nou zit er een kikker in zijn plaats.'

'Waar denk je dat je bent, lummel, toch zeker niet op de kermis?!' vroeg Woland met gemaakte boosheid. 'Er zit een kikker onder het bed, die goedkope kunsten bewaar je maar voor het Variététheater. Als je niet meteen te voorschijn komt, dan houden we het erop dat je je gewonnen geeft, lelijke deserteur!'

'Nooit van m'n leven, messire!' brulde de kater en meteen kroop hij onder het bed vandaan met het paard in zijn poot.

'Mag ik u voorstellen? . . .' begon Woland, maar meteen viel hij zich zelf in de rede: 'Nee maar, ik kan die hansworst gewoon niet uitstaan! Kijk eens wat-ie nu weer uitgespookt heeft onder dat bed. Geen gezicht gewoon!'

De kater, die onder de rollen stof zat, maakte inmiddels, staande op zijn achterpoten, een diepe buiging voor Margarita. Om zijn hals droeg hij nu een wit smokingstrikje en op zijn borst hing aan een riempje een paariemoeren damesbinocle. Bovendien waren zijn katersnorrebaarden verguld.

'Wat zullen we nu weer beleven?' riep Woland uit. 'Waarom heb je je snorharen verguld? En waar voor de drommel heb jij een strikje voor nodig? Je hebt nota bene niet eens een broek!'

'Een kater wordt niet geacht broeken te dragen, messire,' antwoordde het dier met grote waardigheid. 'Het ontbreekt er nog maar aan dat u mij opdraagt laarzen aan te trekken, messire! Een gelaarsde kat figureert slechts in sprookjes, messire. Maar heeft u ooit iemand zonder strikje op een bal ontmoet? Ik ben niet van zins me bespottelijk te maken en zodoende te riskeren

2.

eruit gesmeten te worden! Iedereen maakt zich mooi naar vermogen. *U* moogt het er op houden, dat het zelfde ook geldt voor de *binocle*, messire!'

'Maar je snorharen. . .?'

'Ik zie niet in,' weersprak de kat koeltjes, 'waarom Azazello en Korovjev zich vandaag na het scheren met witte poeder moesten insmeren, maar dat laat ik gelden. Waarom zou goudpoeder dan zo veel minder zijn? Ik heb mijn snorren gepoederd, dat is alles! Als ik me geschoren had, dan zou dat wat anders wezen. Maar een geschoren kater, nee, dat is je reinste vulgariteit, ik zal de laatste zijn om dat te bestrijden. Ik zie trouwens wel' — Behemoths stem beefde gekrenkt — 'dat iedereen hier de pik op me heeft en ik zie me geconfronteerd met een ernstig probleem: zal ik al dan niet ten bal tijgen? Wat is daarop uw antwoord, messire?'

En de kat blies zich van gegriefdheid zo op, dat hij ieder moment uit elkaar leek te zullen ploffen.

'O, jij schelm! Zo'n schavuit!' zei Woland hoofdschuddend. 'Iedere keer als zijn partij zwak staat, haalt-ie je het bloed onder de nagels vandaan met zijn kletspraat. Hij is nog erger dan de eerste de beste charlatan of volksmenner! Ga direct zitten en staak je hoogdravende gemier!'

'Ik zit al,' antwoordde de kater, 'maar op het laatste punt dien ik u te weerstreven. Mijn taalgebruik behelst zeker geen hoogdravend gemier, gelijk u zich in damesgezelschap gelieft uit te drukken, doch een reeks keurig ingeklede syllogismen, de welke zulke kenners als Sextus Empiricus, Marcianus Capella en wellicht zelfs — waartoe het te verhelen — Aristoteles zelf naar waarde zouden weten te schatten.'

'Je koning staat schaak,' zei Woland.

'Met uw welnemen, dat is juist,' reageerde de kater en hij begon het schaakbord door zijn binocle te overzien.

3.

Op het schaakbord heerste inmiddels grote verwarring. De koning, volkomen uit zijn doen, stond in zijn hermelijnen mantel met van wanhoop ten hemel geheven handen op zijn vakje te ijsberen. Drie infanterielanciers met hellebaarden keken verstrooid naar een officier, die zwaaiend met zijn sabel naar vâren wees, waar op zwart en wit de zwarte ruiters van Woland gezeten waren op paarden, die hun hoeven over de vlakken schreapten.

Margarita was ten zeerste geboeid door het feit dat de schaakstukken leefden.

De kater nam de binocle van zijn ogen weg en gaf zijn koning een stiekeme stomp in de rug, waarop deze van wanhoop de handen voor het gezicht sloeg.

'Het bestaat er beroerd voor, beste Behemoth,' zei Woland bedaard, maar met een stem waar het vergif uitdroop.

'De toestand is ernstig, maar geenszins hopeloos,' antwoordde Behemoth. 'En wat meer zegt, ik den alleszins overtuigd van mijn uiteindelijke zege. De toestand weitigt een grondige analyse.'

Deze analyse begon hij op nogal bevreemdende wijze uit te voeren en wel door grimassen te trekken en tegen zijn koning te knipogen.

Toen ried de koning wat er van hem verwacht werd. Opeens maakte hij het hermelijn van zich af, smeet het op het vakje waar en verwisselde het schaakbord af. De officier wierp de afgeworpen koninklijke mantel om zijn schouders en nam 's konings plaats in.

'Wel, moet het nog lang duren?' vroeg Woland. 'Je koning staat schaak!'

4.

'Ik heb u waarschijnlijk verkeerd verstaan, mon maître,' antwoordde het dier. 'Mijn koning staat niet schaak en kan ook niet schaak staan.'

'Ik herhaal dat je koning schaak staat.'

'Messire,' antwoordde Behemoth met geveinsd ontdane stem, 'ik vrees dat u overspannen bent, mijn koning staat niet schaak!'

'De koning staat op G 2,' zei Woland, zonder op het bord te kijken.

'Messire, ik ben ontzet!' brulde Behemoth, terwijl hij ontsteltenis op zijn snuit tot uitdrukking bracht. 'Er staat helemaal geen koning op G 2!'

'Wat nu?' vroeg Woland verbijsterd en hij keek naar het bord, waar, op het vakje voor de koning, de officier met afgewend hoofd en een hand voor het gezicht geposteerd stond.

'O, schoft die je bent,' zei Woland geïrriteerd.

'Messire! Ondanks mijn toevlucht tot de logica!' zei de kater, terwijl hij de voorpoten tegen de borst drukte. 'Wanneer een speler een koning schaak verklaart terwijl deze koning niet eens in het spel figureert, dan kan er van schaak geen sprake zijn!'

'Geef je je over of niet?' schreeuwde Woland met schrikwekkend stemgeluid.

'Vergun mij een ogenblik na te denken,' antwoordde de kater toen. Hij plaatste zijn ellebogen op tafel, bedekte zijn oren met de poten en begon na te denken. Lange tijd dacht hij na en zei toen eindelijk: 'Ik geef me gewonnen.'

'Zou je dat hoppige creatuur niet doodslaan?' fluisterde Azazello.

'Ja, ik geef me over,' zei de kater, 'maar uitsluitend omdat ik niet kan spelen in een door afgunstige individuen vergiftigde atmosfeer!' Hij stond op en de schaakstukken kropen terug in hun doos.

DE HOUTSMULLER--AANVAL of over nut en nadeel der tweekampen.

Dit wordt een thematisch verhaal. De attente lezer zal zulks in mijn artikelen reeds vaker hebben bespeurd, maar deze keer zal de schaaktechnische kant sterk worden benadrukt: openingstheorie speelt nu eens een belangrijke rol.

Wit: Adriaan Houtsmuller
Zwart: Bert Westera
Tweekamp(3), Diemen, 15 mei 1981
Konings-Indisch, Sämisch-opstelling

1	d2-d4	Pg8-f6
2	c2-c4	g7-g6
3	Pb1-c3	Lf8-g7
4	e2-e4	d7-d6
5	f2-f3	0-0
6	Lc1-e3	a7-a6
7	Dd1-d2	Pb8-c6
8	Pg1-e2	Ta8-b8

Dit is de zogenaamde Moderne Variant van de Sämisch, met de voor moderne varianten karakteristieke opstelling met Pc6 en a6. In een eerdere partij in de H'88 had Adriaan de zeer gangbare zet 9 h4 gespeeld en na 9...h5 10 0-0-0 b5 11 Pg3 bc4: 12 Le2 Ld7 13 Tdg1 Te8 had hij met 14 Ph5:!? Ph5: 15 g4 Pf6 16 h5 stoutmoedig een stuk geofferd, om na duistere verwikkelingen te verliezen. Nu kwam hij met een mij onbekende zet op de proppen:

9 g2-g4 !?

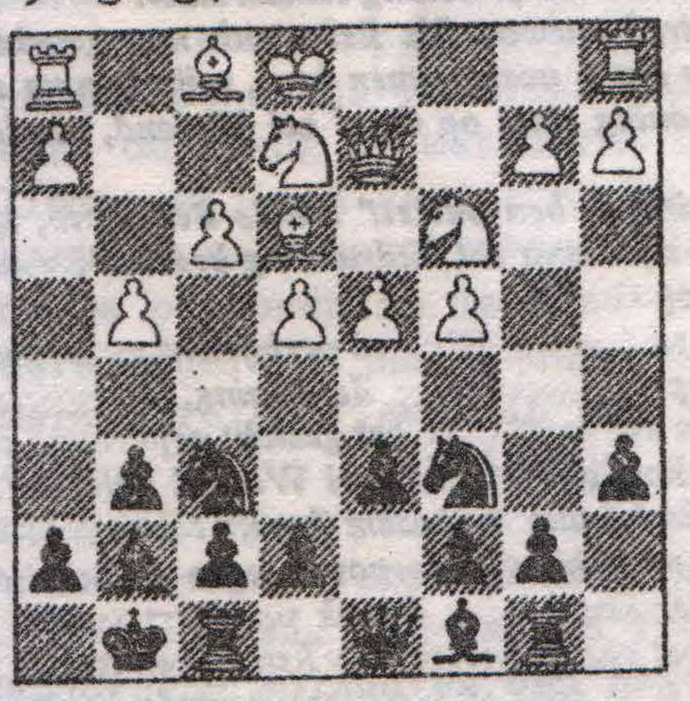

stelling na 9 g4

Dit diagram zal nog een paar keer te zien zijn. Het witte idee is duidelijk: hij wil pas een paard op g3 zetten na de g-pion op te hebben gespeeld om zo de opmars h2-h4-h5 extra kracht te geven. Zulk scherp spel lijkt om aktieve tegenmaatregelen te roepen. De handboeken van zowel Euwe, Geller als Taimanov bleken achteraf geheel aan 9 g4 voorbij te gaan.

9 e7-e5?

Geloof het of niet, maar dit is waarschijnlijk al de beslissende fout.

10 d4-d5 Pe6-e5

Een pionoffer met 10...Pd4 is niets. Zelf had Adriaan in een partij tegen zijn vriend Leo eens 10...Pd4 gespeeld en had een bijzonder onplezierige avond beleefd, totdat de witspeler in tijdnood zijn gewonnen stelling geheel en al kado deed. Na die partij had hij besloten 9 g4! ook maar eens te proberen.

11 Pe2-g3

Wit heeft zijn openingsidee verwerkelijkt en dreigt nu 12 b4 met paardwinst.

11		c7-c5
12	h2-h4	b7-b5!?

Een wanhopige poging om tegenspel te krijgen, desnoods ten koste van pion en/of kwaliteit. Wit negeert het houtje (die naam slaat dus ook nergens op).

13	h4-h5(!)	Pa5:c4
14	Lf1:c4	b5:c4
15	h5:g6	f7:g6
16	Dd2-h2	

Recht op de koning af lijkt deze zet uit te nodigen tot 16...Lg4:? 17 fg4: Pg4: maar na 18 Dh7:+ Kf7 19 Tf1+ Pf6 staat zwart een stuk achter, bijvoorbeeld 20 Lh6 Tg8 21 Lg7: Tg7: 22 Dh4 en als zwart nu met 22...Tb2: een derde pion pakt wint wit een beslissend tempo: 23 0-0-0! T?? 24 Tf6:+ Df6: 25 Tf1 met winst. Een leuke variant die duidelijk maakt dat dit stukoffer niets voor zwart is.

16		Dd8-b6
17	Ta1-c1	

Ook 17 Tb1 Da5 18 Ld2 was mogelijk, om zwart zelfs pion b2 niet te geven. Dit houtje zal me echter later in de partij nog zwaar op de maag gaan liggen.

17		Db6:b2
18	Tc1-c2	Db2-a3
19	Le3-c1!	

Helaas, hij heeft het door. Na onmiddelijk 19 g5? zou Tb1+! zwart helemaal terug in de partij brengen: na 20 Pb1: De3:+ gevolgd door 21...Dg5: staat zwart prachtig terwijl wit kompensatie voor de pionnen na 20 Kd2 Th1: 21 Dh1: Pe8 ver moet zoeken.

19		Da3-a5	
20	g4-g5	Tf8-f7	

Geeft een stuk om de stelling intakt te houden. Ik kon niet geloven dat de zwarte stelling na 20...Pe8 te verdedigen was (20...Ph5?? verliest natuurlijk meteen), hoewel wit als hij meteen 21 Dh7: Kf7 speelt, rekening moet houden met hinderlijk 22...Th8. Daarom wellicht 21 Pf5!? want 21...gf5: 22 Dh7:+ Kf7 23 ef5: ziet er heel eng uit. Aan de talenten onder ons om het eens te proberen. Wit wint.

21	g5:f6	Lg7:f6	
22	0-0	Lc8-d7	
23	Le3-h6	Kg8-h8?	

Tot op dit moment was ik nog redelijk tevreden met mijn stelling, maar de tekst kost een belangrijk tempo ten opzichte van onmiddelijk 23...Lg7, waarna zwart tot tegenspel door aanval op f3 komt. We houden het maar op mijn opkomende tijdnood!

24	Pc3-d1	Lf6-g7	
25	Pd1-e3	Tb8-f8	
26	Pe3:c4	Da5-a4!?	

Een poging onrust te stoken, die bijna succes had gehad en overigens meende ik f3 buit te kunnen maken.

27	Lh6:g7+	Kh8:g7	
28	Pc4:d6	Tf7-f6	

Deemoedig gespeeld, maar pas hier ontdekte ik dat 28...Tf3: faalt op 29 Pgf5+! en zwart blijft een toren achter. De partij lijkt uit maar bij enige nadere inspektie blijkt de situatie zo duidelijk niet: het redden van het bedreigde paard met rustig 30 Pc4 wordt gevolgd door 30...Lb5 en nu A. 31 De2 Tf3: 32 Tf3: Tf3: 33 Df3: Dc2: met tegenspel of B. 31 Pb2 Dd4+ 32 Tff2 Tf3: met een puinhoop. Niet leuk in tijdnood.

29 Tc2-c4 Da4-a3

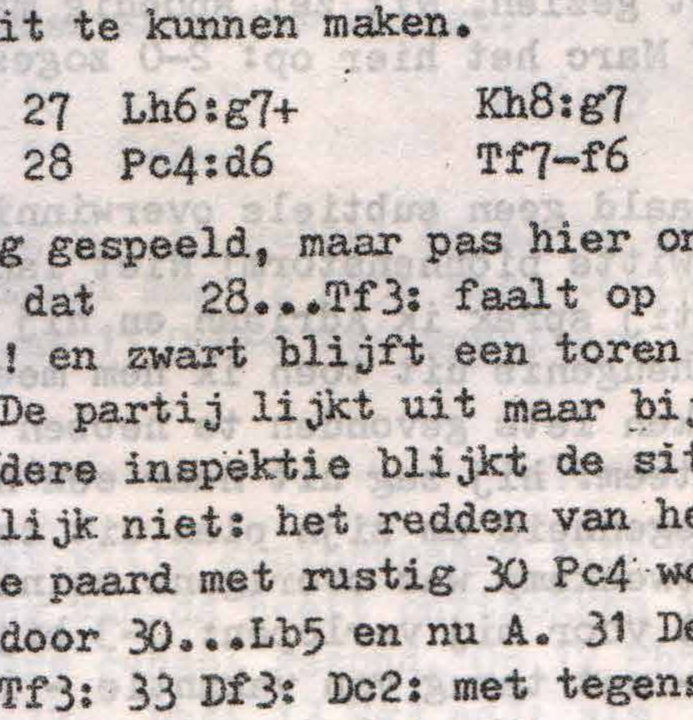

In opkomende wederzijdse tijdnood een kritieke stelling. Wits laatste zet heeft het veld van terugtocht voor het paard bezet en na 30 Pb7 kost het redden van het stuk vanwege 30...Lb5 een kwaliteit, terwijl bovendien zwart voortdurend dreigt op f3 binnen te vallen. Reden genoeg om tot de aktie over te gaan die Adriaan voor ogen heeft.

30 Pg3-f5+?

Het foute veld. Een veel betere poging was 30 Ph5+! geweest, waarna de zwarte stelling uit elkaar wordt geslagen: 30...hg5: 31 De5: en nu A. 31...Lh3 32 Tc2 Da2: 33 Tf2 Db1+ 34 Kh2 De1 35 Tcc2 en nu wint wit na 35... Lf1 36 Pe8+ bij overweldigende stelling een kwaliteit, terwijl hij na 35...Ld7(?) 36 De7 T8f7 (anders een stuk kwijt voor niets) 37 Tg2+ zwart vlot mat zet: zoals 37...Kh8/h6 38 Df7:! Tf7: 39 Pf7:mat. Beter dus: B. 31...De3+ 32 Kh1 Df4 (na 32...De2? 33 De7+ volgt een ons bekend mat) en na eenvoudig 33 Df4: Tf4: 34 Tc5: faalt 34...Tf3: op 35 Tf3: Tf3: 36 Tc7 zodat wit bij overweldigende stelling een pion voorblijft. Het stukoffer in de partij had daarentegen niet tot winst mogen leiden.

30		Ld7:f5	
31	e4:f5	Tf6:d6?!	

Sterker nog was 31...De3+ maar niet noodzakelijk om de stelling te houden.

32	Dh2:e5+	Tf8-f6?	

De verliezende zet, noodzakelijkerwijs vrijwel à tempo gespeeld. Na het juiste 32 ...Tdf6 blijven de zwarte torens flexibel; de opmars van de d-pion gaat door de onveilige stelling van wit vermoedelijk te langzaam na 33...Dd3 34 Td4 Df5: en op 33 fg6: is 33...Da2: goed.

33 De5-e7+! Kg7-h6

Ook 33...Kg8 34 Th4! h5 35 Tb1! Tb6 36 Tb6: Tb6: 37 Dd8+ met torenwinst verliest. De tekst is nog kanslozer, maar ik wilde wit geen gebruik laten maken van de door mij geopende b-lijn...

34	Tc4-h4+	Kh6-g5	
35	Th4-g4+	Kg5-h6	
36	Tf1-f2	Da3-c1+	
37	Kg1-g2	Dc1-b1	
38	Tf2-f1	Db1-c2+	
39	Kg2-g3		1-0

Terwijl ik thuis kon zwoegen om het in mijn openingsrepertoire geschotengat te dichten kreeg Adriaan al snel een nieuwe gelegenheid om zijn openingsidee uit te proberen, tegen een ons welbekende vechtjas.

Keldergewelf H'88, 16 juni 1987
Wit: Adriaan Houtsmuller
Zwart: Marc Ordodi
Konings-Indisch, Sämisch-systeem

1	d2-d4	Pg8-f6
2	c2-c4	g7-g6
3	Pb1-c3	Lf8-g7
4	e2-e4	d7-d6
5	f2-f3	0-0
6	Lc1-e3	Pb8-c6
7	Pg1-e2	a7-a6
8	Dd1-d2	Ta8-b8
9	g2-g4	

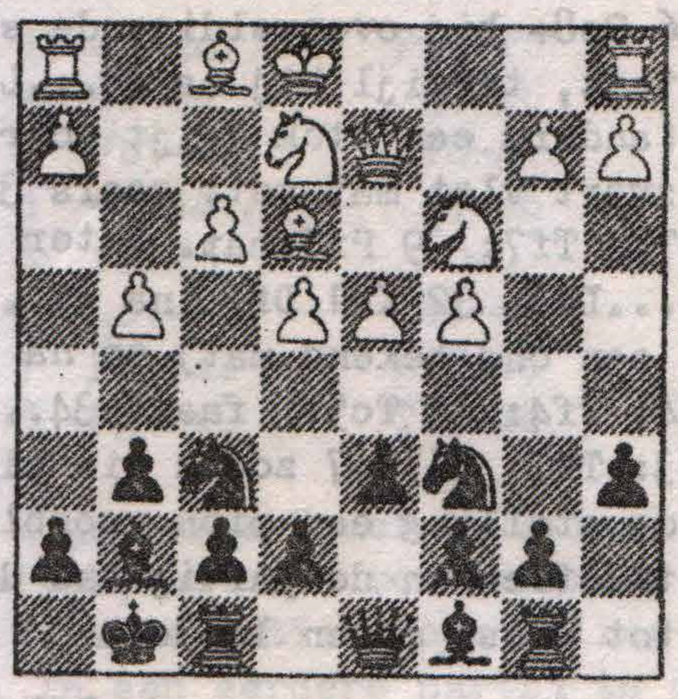

De Houtsmuller-aanval 9 g4

Van de zetvolgorde wil ik afwezen. Marc kende deze stelling, want in een aantal rapid-partijen had hij het tegen dezelfde speler enige malen met het doorzetten van f7-f5 proberen tegen te spelen, maar dat had hem louter hopeloze stellingen opgeleverd. Zijn antwoord is aanzienlijk flexibeler dan mijn 9...e5:

9		b7-b5!?
10	h2-h4	h7-h5
11	g4:h5	Pf6:h5
12	0-0-0	b5:c4

Tot dusverre zien de zetten van de zwartspeler er gezond uit en wit zal tijd moeten verliezen om tot aanval te komen...

13. Pe2-f4!?

Maar Adriaan denkt daar anders over! Het uitroepteken staat er voor de moed van de witspeler, het vraagteken omdat ik toch niet kan geloven dat het goed is: wit geeft niet alleen veld d4 weg, zwart krijgt er ook nog een pion bij kado.

13		Ph5:f4
14	Le3:f4	Pc6:d4
15	Lf1:c4	

De kritieke stelling, waarin zwart goed moet oppassen. Nodig is volgens mij 15... Le6! met als pointe 16 La6:? La2:! en de witte koningsstelling is plotseling onveiliger dan de zwarte, terwijl hij ook nog een pion achterblijft. Dus moet wit 16 Le6: Pe6: 17 Lh6 spelen. Zwart moet ook nu goed oppassen dat hij niet onder de voet wordt gelopen, maar hij heeft een sterke zet in 17...c6! 18 h5 Lh6: 19 Dh6: Db6 en nu moet wit na bijvoorbeeld 20 Td2 g5! tijd verliezen want hij mag de zwarte dame niet naar e3 laten komen: 21 f4? De3 22 f5 Tb2:! met winnende aanval. Dit lijkt op de partij Pikavet-Westera uit de vorige Schakeling, een Siciliaanse Draak! Marc komt echter met een voor een speler van zijn kaliber ongelooflijke grafzet:

15 Pd4:f3??

Smult een houtje met een gifdosis waar zelfs Raspoetin aan zou zijn overleden. Zwart zal helemaal nietshebben geloofd van het pionoffer, maar had dat veel serieuzer moeten nemen.

16 De2-g2

Wint een stuk, of de partij:

16		Pf3-e5
17	Lf4:e5	Lg7:e5
18	Dg2:g6+	

Niet gezien. Wit zet spoedig mat en daarom gaf Marc het hier op: 2-0 zogezegd.

Bepaald geen subtiele overwinning voor de witte pionnenstorm! Niet lang na deze partij sprak ik Adriaan en hij sprak zijn verheugenis uit toen ik hem meedeelde te denken iets gevonden te hebben tegen zijn systeem: hij zag uit naar een nieuwe gelegenheid om zijn plan uit te voeren. De tweekamp was overigens weinig florissant voor mij verlopen: 0-3 bij één remise en - net terug van vakantie - ik meende met energiek spel de witte opzet een klap te kunnen verkopen. Vlot kwam het tot een afspraak.

Tweekamp (5), Rapenburg, 22 juni 1987
Wit: Adriaan Houtsmuller
Zwart: Bert Westera
Konings-Indisch, Sämisch-systeem

1	d2-d4	Pg8-f6
2	c2-c4	g7-g6
3	Pb1-c3	Lf8-g7
4	e2-e4	0-0
5	Lc1-e3	d7-d6
6	f2-f3	a7-a6
7	Dd1-d2	Pb8-c6

8 Pg1-e2 Ta8-b8
9 g2-g4

Daar gaan we weer: een obscuur zetje met goede resultaten. Een weerlegging had ik niet kunnen vinden, wel een poging om zo flexibel mogelijk te spelen.

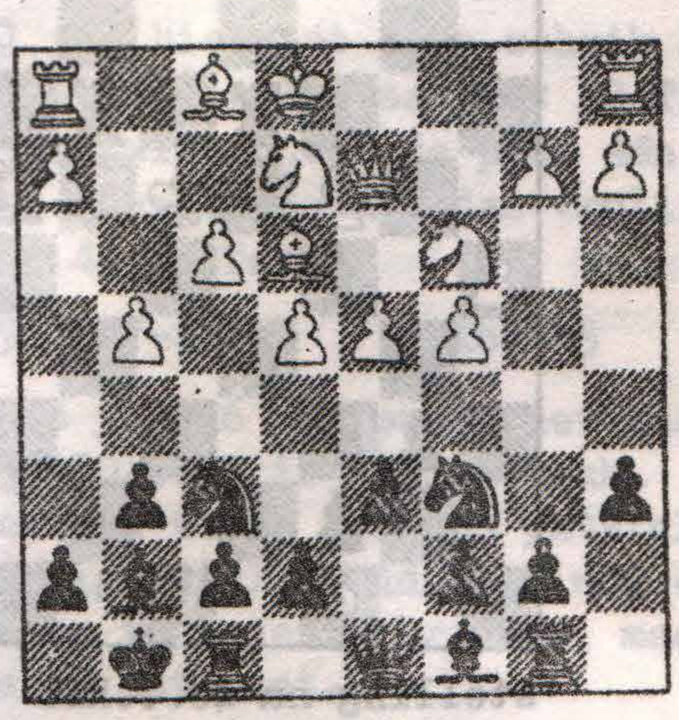

De sleutelstelling na 9 g4

9 h7-h5!?

Zonder deze zet lijkt zwart niet goed te kunnen, waarom dan niet meteen gespeeld? Hij dreigt nu op g4 een pion te winnen, dus moet wit kiezen tussen de partijvoortzetting en 10 h3!? waarna het spel een geheel ander karakter krijgt.

10 g4:h5 Pf6:h5
11 Pe2-g3

Een poging 9...h5 geheel en al te weerleggen: zwart mag 12 Ph5: niet toelaten. Allicht was 11 0-0-0 het speelbare alternatief.

11 e7-e5!

Pas nu het witte koningspaard zich aan de dekking van d4 heeft onttrokken is deze opmars geheel gezond. Op 12 Ph5: is zowel 12...Dh4+ 13 Pg3 ed4: als onmiddelijk 12...ed4: heel behoorlijk voor zwart, terwijl na 12 d5 Pd4 of 12 de5: Pe5: wit door de zwakte van f3 concessies moet doen. Na twintig minuten nadenken komt Adriaan evenwel met een verrassing.

12 Pc3-e2!

Vertrouw nooit op je huis-analyses. Daar had ik niet naar gekeken! De zet is min of meer karakteristiek voor Adriaan: hij weet zijn stukken met bescheiden zetjes op onnavolgbare wijze te hergroeperen: 13 Ph5: is nu een echte dreiging en 13 d5 eveneens. Wordt het toch een echte partij!

12 e5:d4
13 Pe2:d4 Dd8-h4

Ook na twintig minuten peinzen. Het alternatief 13...Pd4: 14 Ld4: Ld4: 15 Dd4: Dh4 16 Df2 Pg3: 17 Dg3: Dg3: 18 hg3: leek me geen winstpoging, terwijl wit kan afwijken.

14 Pd4:c6 Ph5:g3
15 Le3-g5

Tot soortgelijke verwikkelingen leidt 15 Lf2 terwijl op 15 Df2? zowel 15...bc6: als 15...Lb2: goed is voor zwart, en 15 Pb8:? Pe4:+ 16 Lf2 Pd2: 17 Lh4: Pf3:+ leidt tot een winststelling voor zwart. Een wel serieus alternatief was 15 Pe7+!? De7: 16 hg3: om de h-lijn te openen. Na 16...Df6 17 0-0-0 Df3: (?) 18 Lg2 Dg3: 19 Lf4 Dg4 20 Lh3 kan zwart de dame geven of na 20...Df3 21 Lg2 wit minimaal remise toestaan.

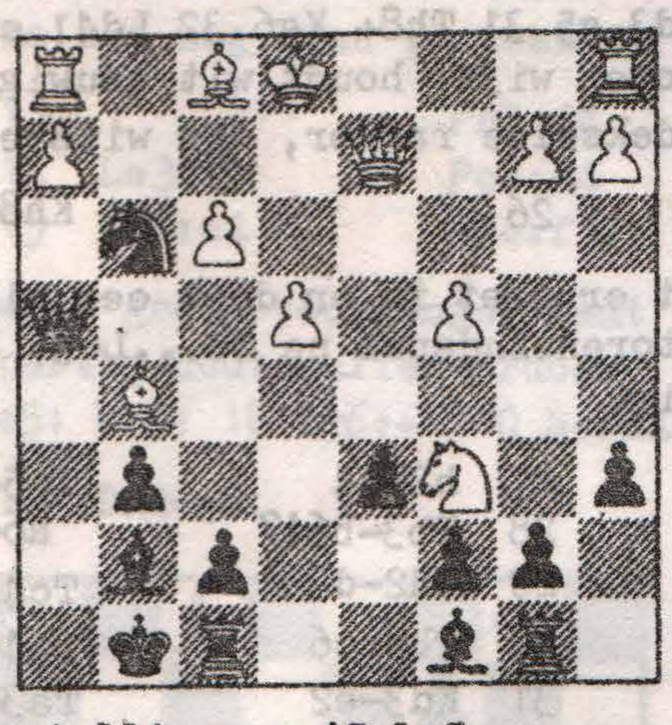

stelling na 15 Lg5

15 Pg3:f1+
16 Lg5:h4 Pf1:d2

Tevoren had Adriaan gemeend hier met 17 Pb8: te kunnen winnen, maar moest nu een teleurstelling verbijten: 17...Pf3:+ en zwart wint. Dat krijg je er van als je zo snel g4 speelt! Helaas heeft wit nog een ontsnappingsmogelijkheid.

17 Pc6-e7+ Kg8-h8
18 Ke1:d2 Lc8-e6
19 Pe7-d5 Le6:d5
20 c4:d5 Lg7:b2
21 Ta1-b1 Lb2-e5

Aldus heeft zwart een pion buitgemaakt. Helaas komt in dit soort stellingen het knoeierskarakter van de spelers optimaal naar voren: geen eindspeltechniek, laat staan -begrip. Het ziet er naar uit dat wit enige kompensatie heeft voor de pion: de zwarte damevleugelpionnen zijn zwak.

22 Tb1-b3! c7-c5

Een radikale poging het probleem aan te pakken. Als wit de formatie d6-c5-b5-a6 toelaat kon het wel eens kort duren.

23 d5:c6 b7:c6
24 Th1-b1 Tb8-b5

Dit zou de pointe moeten zijn, maar het is heel wel denkbaar dat 24...Tb3: 25 Tb3: Lh2: 26 Tb6 beter is.

25 a2-a4 Tb5-c5
26 Lh4-g5!!

Een verrassing (Adriaan had al niet veel tijd meer en ik werd ook wat onrustig), maar het ziet er eigenlijk niet naar uit dat pion h2 echt giftig is, hoewel! 26...Lh2: 27 Lf6+ Kg8 28 Tb8! Wie ziet er eigenlijk nog een verdediging tegen het mat? Dus 26...Lh2: 27 Lf6+ Kh7! 28 Tb8 (28 Th1 Th5) Tb8: 29 Tb8: Lf4+ 30 Kd3 g5 31 Th8+ Kg6 32 Ld4! en als de toren wijkt houdt wit eeuwig schaak!! Een dekselse rakker, die witspeler.

26 Kh8-g7!

Tuint er niet in en doet een winstpoging; Het toreneindspel na 26...Lc3+ belooft weinig.

27 h2-h4 Tc5-c4
28 Tb3-b6!? a6-a5
29 Kd2-d3 Tc4:a4
30 Tb6:c6 Ta4-a3+
31 Kd3-e2 Ta3-c3
32 Tc6-a6 Tc3-c2+
33 Ke2-e3

Terug naar de onderste rij met 33 Kd1 was wellicht te prefereren geweest.

33 Tf8-c8
34 Tb1-b3 Tc8-c6?

In opkomende tijdnood een zinloze zet, maar er lijkt voor zwart al niet veel meer in te zitten.

35 Ta6:a5 Tc2-g2
36 Lg5-e7?

Retourneert het presentje, wit moet toch even oppassen voor de zwarte torens op de tweede rij: met een extra pion op a5 was dat zwarts beste kans gebleven.

36 Tc8-c2
37 Ta5-a8 Tg2-e2+
38 Ke3-d3 Le5-f4

Dreigt mat, hetgeen wit dwingt een pion te geven.

39 e4-e5 d6:e5

Op 39...d5 pareert 40 Lb4 het mat.

40 Le7-f8+ Kg7-f6

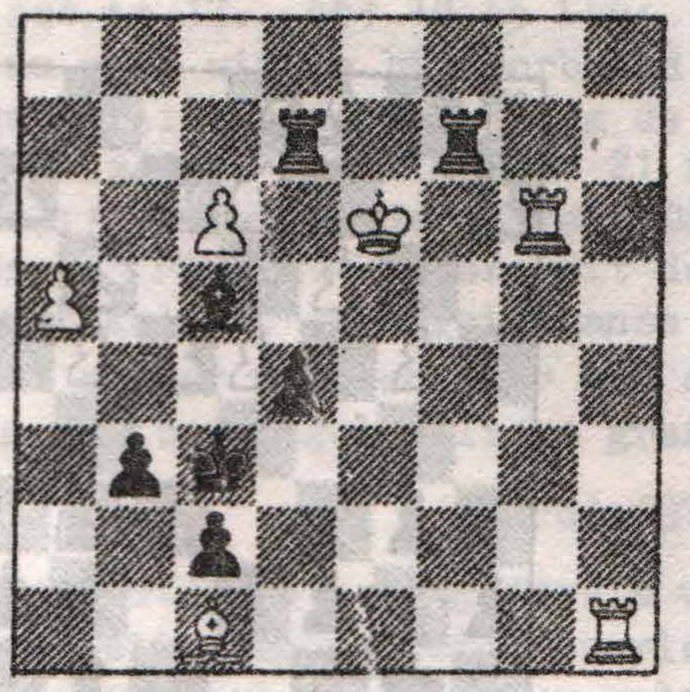

stelling na 40...Kf6

De afgebroken stelling, waarin wit het mat 41...Ted2+ 42 Ke4 Tc4 finito moet pareren. Adriaans zet was de verwachte:

41 Ta8-a4

Zwart heeft aanval en een pion, maar zijn koning staat evenmin veilig, wat het meest duidelijk blijkt uit de "verleiding" 41... Ted2+ 42 Ke4 Tc1, onpareerbaar mat op e1 dreigend, echter: 43 Tb6+en mat volgt. Daarom had ik besloten wat torens te ruilen en op de pluspion en zwakke witte pionnen te spelen en het matzetten te vergeten.

41 Tc2-d2+
42 Kd3-c3

De beste zet: 42 Kc4 gaat geforceerd uit na 42...Td4+ 43 Kb5 Ta4: 44 Ka4: Te3 45 Tb6+ Kf5 46 Lg7 Tf3:! 47 Tf6+ Kg4 48 Tf7: en nu zelfs 48...Td3!? want na 49 Te7 Kh4: 50 Le5: Le5: 51 Te5: staat de witte koning te ver weg.

42 Te2-e3+
43 Kc3:d2 Te3:b3+
44 Kd2-e2 Tb3-b2+
45 Ke2-d3?

De verliezende zet. De witte koning moest naar de onderste rij. Na 45 Kf1 Le3! kan zwart 46 Ta6+ met 46...Tb6 opvangen.

45 Tb2-d2+
46 Kd3-e4

Ook 46 Kc4 Td4+ en 46 Kc3 Tf3 47 Ta6+ Kf5 48 Lg7 Tf3:+ vermogen niet de witte stelling te redden. Voor de tekstzet zeg ik de witspeler evenwel dank, aangezien deze de

partij terugbrengt naar de oorspronkelijke thematiek en haar doet eindigen in de stijl van haar voorgangers: met mataanval.

46		Kf6-e6

Dreigt een fraai mat door 47...f5.

47	Ta4-a6+	Ke6-d7
48	Ta6-a7+	Kd7-c6

Adriaan zal pas hier tot zijn schrik hebben bemerkt dat wit nu weliswaar met 49 Tf7: onder het terugwinnen van de pion één mat kan pareren, maar dat zwart dan vrolijk mat zet door 49 ...Td4!

49	Ta7-a6+	Kc6-b5

En nu pareert 50 Td6 weliswaar het andere mat, maar ja 50...f5 is net zo leuk. Aangezien er een zweem van een patstelling op het bord ligt besluit Adriaan nog even te proberen me te laten schrikken, maar erg serieus is dat niet.

50	Ta6-a5+	Kb5:c5
51	Lf8-b4+	Kc5:b4
52	h4-h5	

En na 52...gh5: is het niet eens pat, want veld f5 is voor de koning vrijgekomen. Daarom zette Aadje de klok stil en reikte me de hand.(dat had hij lang niet hoeven doen). De Houtsmuller-aanval is met deze partij geenszins weerlegd, maar hij heeft de witspeler tenminste niet enkel punten opgeleverd. Wie weet: wordt vervolgd?

LDW 260787

HET VERVOLG!

Nu al terug, want de stelling van dit artikel kreeg onze dappere witspeler nog eenmaal op het bord. Onze klubkampioen 1985 en 1986 speelt in zijn vrije tijd nog steeds een potje schaak en speelde ergens eind juli de volgende thema-partij tegen Adriaan:

1	d2-d4	Pg8-f6
2	c2-c4	g7-g6
3	Pb1-c3	Lf8-g7
4	e2-e4	d7-d6
5	f2-f3	0-0
6	Lc1-e3	Pb8-c6
7	Pg1-e2	a7-a6
8	Dd1-d2	Ta8-b8
9	g2-g4	b7-b5
10	h2-h4	h7-h5

Tot hier waren de zetten afgesproken, dus met nog 40 zetten te doen tot aan de eerste tijdkontrole begon hier de partij.

Wit: Adriaan Houtsmuller
Zwart: Paul van der Werve
Konings-Indisch, Sämisch-systeem

11	g4:h5!?	

En dit blijkt dus pas de eigenlijke nieuwe zet. In Paul's theorieboek van Boleslavsky (?) en in de Nederlandse versie van Euwe (ik had slechts in de Duitse gekeken) bleek 11 Lh6 als enig mogelijke voortzetting van de aanval te worden gegeven, met een voor wit niet geheel bevredigende afloop. Adriaan heeft zo zijn eigen methode ontwikkeld om tot aanval te komen.

11		Pf6:h5
12	0-0-0	b5:c4
13	Pe2-f4!?	

Of we deze zet nog zien is zeer de vraag.

13		Ph5:f4
14	Le3:f4	Pc6:d4
15	Lf1:c4	Pd4:f3!? (?)

Wat nu, onze grote voorganger gaat toch niet de partij Houtsmuller-Ordodi 16 Dg2 Pe5 17 Le5: Le5: 18 Dg6:+ 1-0 herhalen?

16 Dd2-g2

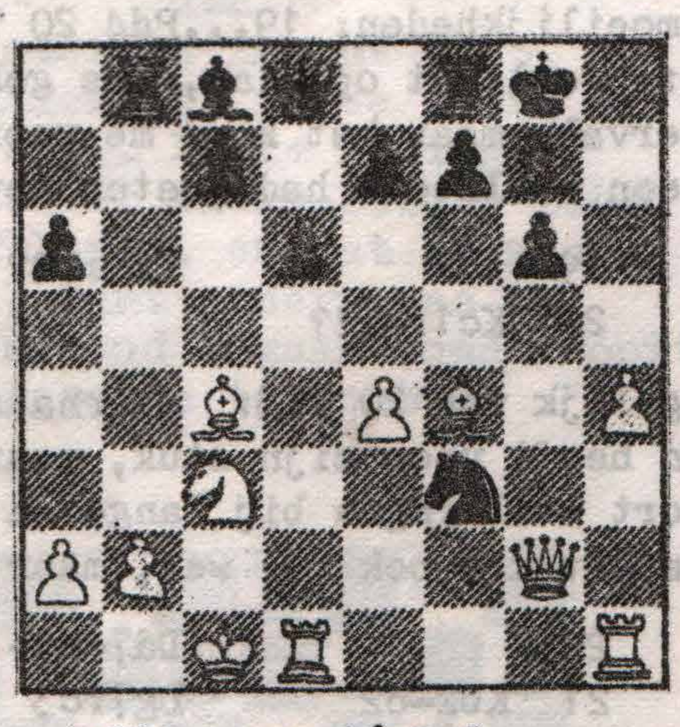

stelling na 16 Dg2

Geloof nooit in het kommentaar van Uw Verslaggever! Er blijken wel twée zetten te zijn die géén stuk verliezen. Volgens de witspeler ging Paulus op dit moment van de partij in trance. Hij zal onder andere gekeken hebben naar:

A. 16...e5!? met als pointe 17 Dg6: Df6! Na 18 Df6: Lf6: is de situatie nog zeer onduidelijk en scherp: wit heeft

1) 19 Pd5 ef4:! 20 Pf6:+ Kh8 en nu is bijvoorbeeld 21 Tdf1 Pe5 21 Le2 f3! (22 Lf3: Pd3+) op het eerste gezicht goed voor zwart.

2) 19 Lh6! en de toren moet wijken (na 19...Lg7 wint 20 Tg1 Pg1: 21 Tg1: materiaal), maar dan ziet zowel 22 Pd5 als 22 Tdf1 (met het idee 22...Lg4 23 Tf3: Lf3: 24 Tf1) er kansrijk voor wit uit.

B. Dat is natuurlijk de tekstzet, gezien variant A.2) vermoedelijk de beste poging.

16		Lc8–e6
17	Lc4:e6	

Na afloop leek Adriaan 17 Dg3: Lc4: 18 h5 heel kansrijk voor wit, maar de tekstzet heeft het voordeel dat de zwarte koningsstelling direkt wordt verzwakt.

17		f7:e6
18	Dg2–g4	

Want na 18 Df3: herovert zwart met 18...e5 of 18...Lh6 het stuk.

18		Dd8–d7
19	Td1–d3 !	

Interessant is 19 e5 want na 19...Pe5: 20 Le5: Le5: 21 Dg6:+ Lg7 22 Tdg1 Tf7 23 h5 wint wit in de aanval; 23...Tb2? 24 h6!? Na 19...Tf4:! 20 Df4: Pe5: staat zwart echter heel goed. Na de tekstzet is zwart in grote moeilijkheden: 19...Pd4 20 Td4: Ld4: 21 Dg6:+ verliest op slag, dus gokt Paul op een overval, maar het komt me voor dat zwart op f4 een kwaliteit had moeten geven.

19		Tb8:b2?
20	Kc1:b2!?	

Ook mogelijk was 20 Tf3: waarna zwart drie pionnen heeft voor zijn stuk, maar dat is in dit soort stellingen bij lange na niet genoeg. De tekstzet kan ook wel, maar is enger.

20		Dd7–b5+
21	Kb2–c2	Lg7:c3

Een stelling waarin wit zeer veel keus heeft. 22 Dg6:+ Lg7 is niet goed: 23 Lh6? Dc4+ en wint, wel mogelijk lijkt 22 Tf3: Db2+ 23 Kd3! maar na 22 Tc3:! De2+ 23 Kc1! lijkt zwart niets meer te hebben: bijvoorbeeld 23...Da2: 24 Dg6:+ Kh8 25 Dh6+ Kg8 26 Tg1+!! Pg1: 27 Tg3+ Kf7 28 Dg6 mat. De witte tegenaanval is gewoon altijd te sterk (wat wil je ook, met een toren meer). Adriaan kiest nog een andere zet, maar die blijkt onvoldoende.

22	Dg4:f3?	Db5–b2+
23	Kc2–d1	Db2–b1+
24	Kd1–e2	Db1–c2+
25	Ke2–f1	Tf8:f4!

De schriksekonde: zwart wint een stuk terug: 26 Tc3: Db1+ 27 Kg2 Tf3: is kansloos voor wit.

26	Df3:f4	Dc2:d3+
27	Kf1–g2	Dd3–e2+
28	Kg2–h3	Lc3–e5
29	Df4–g4	

En wat nu? Paul vindt een grappige manoeuvre, die de a-pion oplevert.

29		De2–d3+
30	Kh3–g2	Dd3–d2+
31	Kg2–h3	Dd2–c3+
32	Kh3–g2	Dc3–b2+
33	Kg2–h3	Db2–a3+
34	Kh3–g2	Da3:a2+
35	Kg2–h3	Da2–b3+
36	Kh3–g2	Db3–c2+
37	Kg2–h3	Dc2–d3+
38	Kh3–g2	Dd3–d2+
39	Kg2–h3	Kg8–h7
40	Dg4–f3	Dd2–f4

In tijdnood besluit de zwartspeler te vereenvoudigen, maar na 40...Kg7 zou de zwarte pionnenmassa zonder problemen hebben gewonnen.

41	Df3:f4	Le5:f4
42	Th1–f1!	e6–e5
43	Tf1–a1	Kh7–g7
44	Ta1:a6	Lf4–e3
45	Ta6–c6	Le3–b6
46	Kh3–g4	d7–d6
47	Kg4–g5	Kg7–f7
48	Kg5–h6	1–0

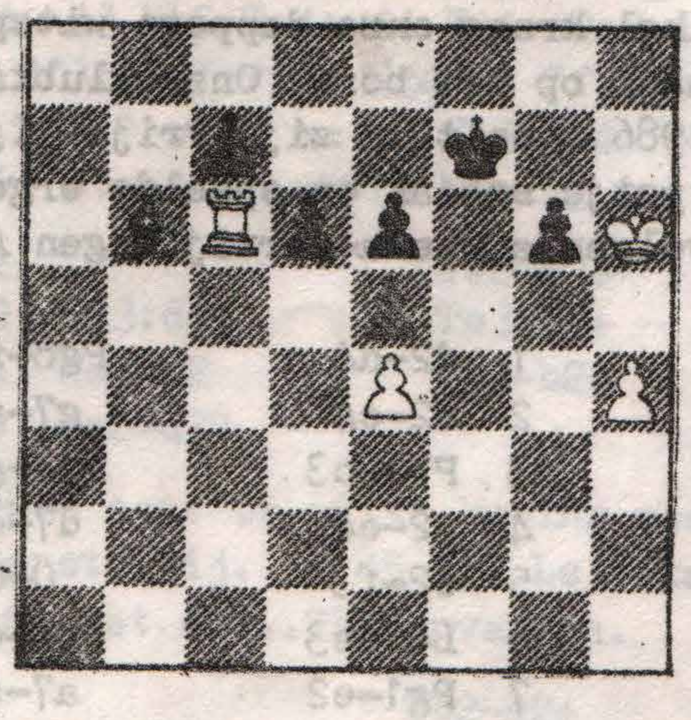

Hier vond de partij een voortijdig einde, want de zwartspeler overschreed de tijd. Hij stond overigens nog steëds gewonnen. Een bizar einde aan een gekke partij!

LDW 040987

GROTE VIS GEVANGEN!

door Jaap Deinema

Het lijkt me een goede gewoonte wanneer elke keer dat er door een minder sterk geachte US'er een kanjer aan de haak wordt geslagen, dit onverwijld ter publicatie aangeboden wordt aan de Schakeling. Niet zo bescheiden, jongens!
Peter B. gaf al het goede voorbeeld met zijn spektakelstuk tegen Tom T.
Zo, nu heb ik mooi een excuus om mijn partij tegen Thijs de Bruyter van Steveninck te laten zien. Trouwens, die Schakeling moet toch vol en Bert drong zo aan op een stukje.

wit: Thijs de R. van S.
zwart: Jaap D.
int. comp., 9-6-1987

1.	Pf3	Pf6
2.	c4	c5
3.	g3	g6
4.	Lg2	Lg7
5.	0-0	Pc6
6.	d4	cxd4
7.	Pxd4	0-0
8.	Pc3	Pxd4
9.	Dxd4	d6
10.	Td1	Lf5

Na de partij hoorde ik van Coen M. dat 10... Le6 hier gewoon is. Ik wilde 11.e4 verhinderen, dat leek me ook niet gek.

11.	Dh4	Db6

Op 12.e4 was ik nu 12... Pg4 van plan: 13.exf5 Pxf2 met de dreiging 14...Pxh3++ en (stik)mat (zie ook zet 22). Of: 13.exf5 Pxf2 14.Kf1 Lxc3 15.bxc3 Pxd1.
En 12.Pa4 Db4 en 13.b3 kan niet goed door de open diagonaal a1-h8.

12.	Le3	

Dat had ik ook wel gezien, maar als ik op b2 sla, hangt meteen het paard op c3, dus dat moest kunnen. Nu zijn er wel lieden die parmantig beweren: 'Slaan op b2 is nooit goed, zelfs niet als het goed is', maar deze illogiciteit heb ik nooit vertrouwd. Desalniettemin begon ik te denken, zag ook wel wat hij van plan was, maar meende een riposte te hebben.

12.	...	Dxb2
13.	Ld4	Pg4 (!)
14.	Lxg7	

Tijdens de partij was ik hier bang voor 14.Pd5 Lxd4 15.Pxe7+ Kh8 16.Pxf5 gxf5 17.h3, maar na 17... Lxf2+ 18.Kf1 Pe3+ 19.Kxf2 Pxd1 20.Txd1 staat zwart een kwal voor en na 16... Lxf2+ 17.Kf1 gxf5 18.h3 Pe3+ 19.Kxf2 Pxd1 20.Txd1 ook, want dat is dezelfde stelling (zie ik pas nu ik dit uittik). Dit kom ik niet allemaal precies berekenen achter het bord.

14.	...	Kxg7
15.	Pd5	Dxe2
16.	Dxe7	Dxf2+
17.	Kh1	Tfe8
18.	Dxb7	

Ik moet bekennen dat ik niet heb kunnen vinden, hoe zwart achter elkaar wint na 18.Dxd6. Ik vind trouwens toch dat Thijs zich wel heel gewillig naar de slachtbank liet leiden.

18.	...	Le4
19.	Tg1	Tab8 (?)

Hier overzie ik mat in 6: 19... Lxg2+ 20.Txg2 Te1+ 21. Txe1 Dxe1+ 22.Tg1 De4+ 23.Tg2 Pf2+ 24.Kg1 De1 mat.

20.	Dd7	Tb2

En hier overzie ik mat in 5, zoals Willem Bl. na de partij aangaf: 20... Lxg2+ 21.Txg2 Te1 + 22.Txe1 Dxe1+ 23.Tg1 De4+ 24.Tg2 Th1 mat, en dat is maar goed ook, want anders was ik misschien dood gegaan zonder ooit stikmat gegeven te hebben.

21.	Pf4	

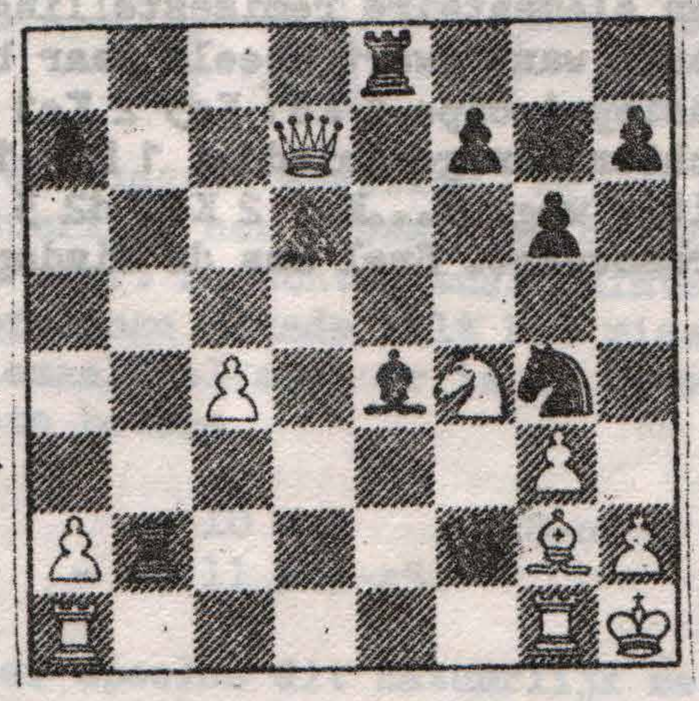

Een partij zonder diagram is als een club zonder penningmeester en daarom moet hier maar een diagram komen. Het is niet elke dag dat ik pardoes een dame kan 'offeren'.

21. ... Dxf4
22. gxf4

'Aan jou de eer', zei Thijs. Een echte heer. (Als hij een echte lomperik was geweest, had hij 22.Dxg4 gespeeld en het mat komt een paar zetten later en is niet zo leuk).

22. ... Pf2 mat.

JD

Bij gebrek aan inzendingen voor deze toch razend populaire rubriek put de redactie maar uit het eigen geheugen. Zie wat een veelbelovend aspirant-lid jongstleden 1 september overkwam:

Een elementaire remisestelling staat op het bord (want zwart speelt naar boven), met het basisprincipe 1 Kd1 Kc3 2 Kc1 d2+ 3 Kd1 Kd3 pat. Echter, er geschiedde: 1 Ke1 ?? (geeft de oppositie weg) 1...Kc3 2 Kd1 d2 3 Ke2 Kc2 en de pion promoveert. Snel aan de eindspelstudie!

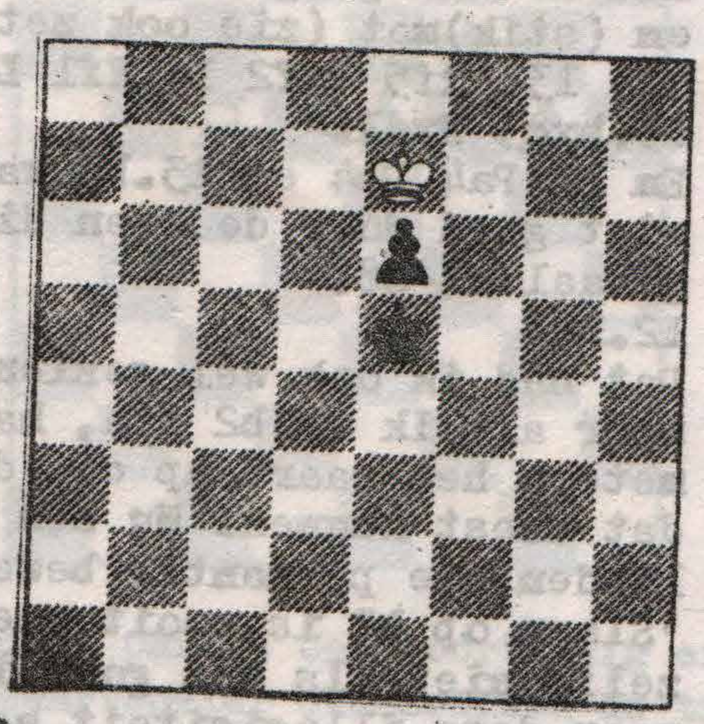

Christoph Schmidt – Jan Brinkman (vrije interpretatie)

WAT IS HET TOCH LEUK EEN GOEDE PARTIJ SCHAAK TE SPELEN

door Adriaan Houtsmuller

Soms, zo eens per jaar denk ik, komt het voor dat ik een partij schaak speel die, om een of andere reden, het predikaat 'goed' verdient. Met 'goed' bedoel ik hier natuurlijk niet dat er geen fouten in voorkomen, daar kan ik namelijk niet goed genoeg voor schaken. Nee, ik bedoel een partij waarin mooie combinaties voorkomen, voorafgegaan door koelbloedig spel en scherpe taxaties. Als dan, na zo'n combinatie, in een vlammende stelling het initiatief over en weer wordt gegrepen en weer weggegeven en de winst nog geheel onzeker is, dan maakt dat allemaal weinig meer uit, de partij blijft 'goed'. (Ik moet er trouwens eerlijkheidshalve bij zeggen dat het goede spel in de partijen die ik onthoud altijd van mijn kant komt. Als mijn tegenstanders briljant gaan doen heb ik blijkbaar de neiging die partijen zo gauw mogelijk te verdringen. een kwalijke zaak natuurlijk maar zo gaat dat nou eenmaal.). Ik krijg bij het spelen van zo'n partij meer het gevoel dat het me overkomt dan dat ik het allemaal zelf doe, maar misschien is dat ook wel zo want de tegenstander moet natuurlijk wel meehelpen al dat moois mogelijk te maken. Maar goed, genoeg geluld. Laat ik nu maar eens een partij laten zien die ik wel goed vind (van mezelf; bescheidenheid siert de mens).

wit: Peter Beugel
zwart; ABH (doen ze allemaal, die initialen)
Amsterdam 1987

1	e2-e4	e7-e6
2	d2-d4	d7-d5
3	Pb1-c3	Lf8-b4
4	Lc1-d2	Pg8-e7

Hoewel het aannemen van het pionoffer goed voor zwart schijnt te zijn neem ik het toch liever niet aan want wit houdt de hele tijd maar initiatief en vooral Peter doet daar soms hele enge dingen mee.

5	Dd1-g4	c7-c5
6	Pg1-f3	

Het lijkt me hier achteraf toch beter om eerst a3 te spelen zodat na Lxc3 bxc3 de d-pion goed gedekt is. Daarna kan wit dan 'veilig' op g7 en h7 slaan.

6 ... Pb8-c6

Ik deed de laatste twee sjablonezetten maar gewoon, hoewel de stelling natuurlijk geheel anders is dan de stellingen waarin deze zetten inderdaad sjablones zijn. Ik zag echter niet hoe wit van de spanning in het centrum gebruik zou moeten maken. Bijv. 7.exd5 exd5 8.Dxg7 Tg8 9.Dxh7 Lf5! 10.Dh5 Dd7 11.Pg5 0-0-0 12 Pxf7? Pxd4! en het lijkt me dat zwart voldoende initiatief heeft voor de winst.

7 Lf1-b5 Lc8-d7!?

7... Pg6 is een solide zet waarna zwart als je het mij vraagt 'ausgleicht' De tekstzet stelt wit in de gelegenheid alle zwarte koningsvleugelpionnen te winnen. Uit het vervolg zal echter blijken dat dit niet zonder risico is...

8	Lb5xc6	Ld7xc6
9	Dg4xg7	Th8-g8
10	Dg7xh7	

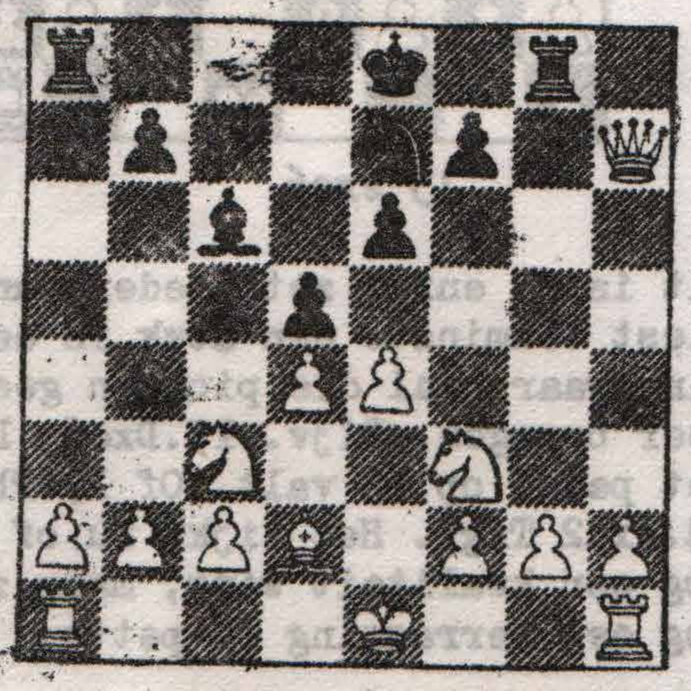

In de diagram stelling is Pg5 of Pe5 natuurlijk een vreselijke dreiging. Als zwart nu echter snel ruimte maakt voor lange rokade valt het misschien allemaal wel mee. Er is in ieder geval niets beters.

10 ... Dd8-c7
11 Pf3-g5

Peter speelde dit natuurlijk met het idee met de dame op f7 te nemen en dan op e6 met het paard de zwarte dame en

toren te 'vorken'. Pe5 was echter veel beter geweest: 11.Pe5 0-0-0 12.Dxf7 cxd4 13.Dxe6+ Kb8 14.Pb1 Lxd2+ 15. xd2 dxe4 en hoewel het moeilijk lijkt voor wit om de twee pluspionnen te handhaven staat hij toch zeker niet slecht.

11 ... 0-0-0
12 Dh7xf7?

Als er dan toch zonodig pionnen gewonnen moeten worden lijkt Pxf7 evt. gevolgd door Pe5 beter. Dxf7 lijkt erg sterk in verband met het vorkje op e6 maar zoals uit het vervolg van de partij blijkt pakt dat heel anders uit dan wit zich had voorgesteld...

12 ... c5xd4!

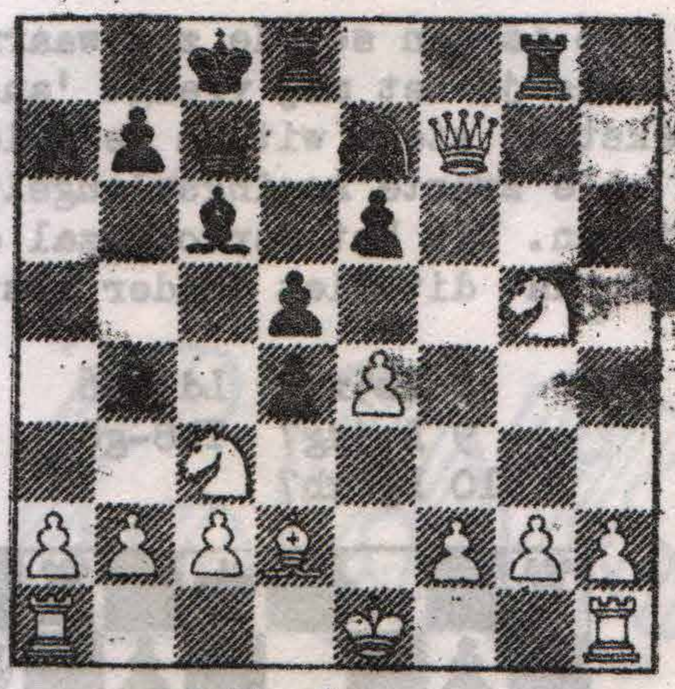

13 Pxe6

Dit is de enige zet. Iedere andere verliest tenminste een stuk in een stelling waarin al die pionnen geen baat meer brengen. Bijv. 13.Dxe6+ Ld7 waarna het paard op c3 valt. Of 13.Pb1 Lxd2+ 14.Pxd2 Txg5. Het lijkt nu of wit ook nog een kwaliteit wint, maar zwart heeft nog een verrassing in petto.

13 ... d4xc3!
14 Pe6xc7

Op bxc3 volgt De5!. Er kan dan volgen: 15.Pxd8 Kxd8! en zwart heeft zeer actief spel; wit kan niet goed rokeren en zo blijven de torens buiten spel. Als wit de toren niet neemt blijft hij een stuk achter terwijl de ene pion na de andere sneuvelt.

14 ... c3xd2+
15 Ke1-d1 Kc8xc7

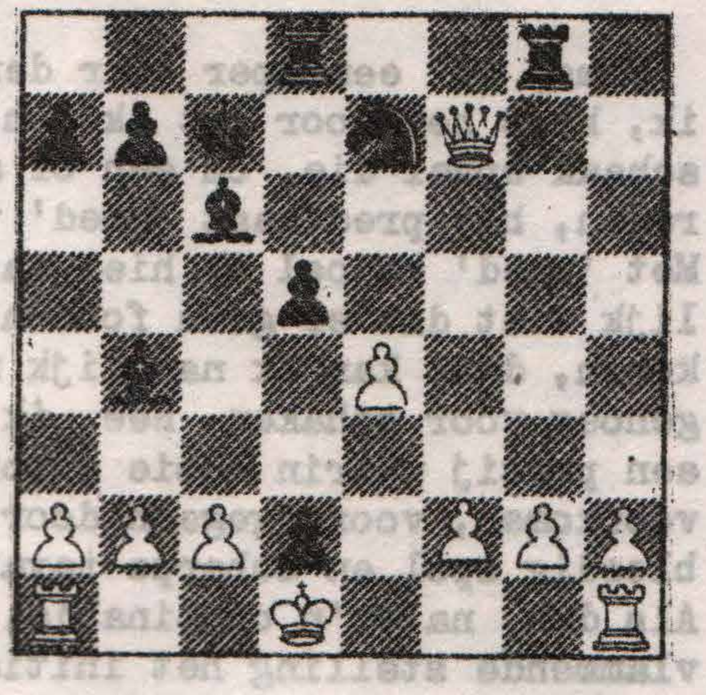

Zie, hoe de witte dame, die zo kloek de zwarte koningsvleugel op rolde, geheel alleen staat. De torens staan nog helemaal buitenspel en ook de positie van de koning is verre van ideaal. De zwarte stukken echter staan alle vijf zeer actief. De torens hebben vrij spel op de koningsvleugel en ook de lichte stukken controleren vele velden. Op de schaal van Euwe heeft zwart drie punten minder maar dat doet hier in het geheel niet meer ter zake. Allen de zwarte koning staat wat onbeschermd en het is dan ook geen wonder dat Peter hier gebruik van maakte om zijn dame beter te posteren...

16 Df7-f4+ Kc7-c8
17 e4-e5

De enige manier om de d-lijn dicht te houden.

17 ... d5-d4!
18 c2-c3 Lc6-a4+

18...dxc3 met de bedoeling op 19 Dxb4 Lxg2 teantwoorden en zodoende promotie en zelfs mat te dreigen faalt op Dxc3+.

19 b2-b3

Op Kxd2 volgt dxc3++! met winnend initiatief. 19 Ke2 wordt beantwoord met 19... d3+.

19 ... Lb4xc3

Hoewel zwart nu een kwaliteit wint (Tb1 is suicidaal) maakt het verlies van de witveldige loper zwart's taak niet eenvoudiger. Bovendien kan ook de witte koning naar voren komen en dat zelfs onder het slaan van de belangrijke pion op d2.

20 b3xa4!

20 Tb1 Lc6 en zwart staat beter dan na de kwaliteitswinst.

20 ... Lc3xa1
21 Df4-f6 Pe7-c6(?)

Veel sterker is hier uiteraard 21... Pd5 waarna het paard flexibeler staat.

22 Kd1xd2 La1-c3+
23 Kd2-d3 Tg8-g6(?)

Gewoon een blufzetje. 24 Dxg6 faalt natuurlijk op 24...Pxe5+, maar verder heeft zwarts zet geen nut.

24 Df6-f5+ Ke8-b8
25 Th1-b1 Tg6xg2
26 Df5-e4

De witspeler dacht hier definitief te winnen omdat toren en paard tegelijk door de dame worden aangevallen. Maar de toren kan nog steeds naar g6.

26 ... Tg2-g6
27 e5-e6 Kb8-c7
28 f2-f4?

Deze zet geeft het initiatief weer uit handen. Zeker in tijdnood een onaangename gebeurtenis. Beter lijkt me 28 e7 Te8 en hoewel de pion e7 misschien niet te handhaven is houdt het zwart in ieder geval nog bezig. Na de tekstzet slaat zwart toe.

28 ... Tg6-h6!
29 f4-f5 Th6-h3+
30 Kd3-c2 Th3xh2+
31 Kc2-b3?

Nu verliest wit ogenblikkelijk. Vreemd genoeg had hij het nog even uitgehouden na 31.Kc1 omdat zwart niet direct een mat heeft. Als zwart wel meteen probeert mat te geven drijft hij allen de koning maar naar het centrum waar deze zelfs goed kan komen te staan. Als zwart echter wit de duimschroeven nog wat vaster aandraait zal de winst vanzelf wel komen.

31 ... Pc6-a5+
32 Kb3-a3 Pa5-c4+
33 Ka3-b3 Pc4-d2+
0 - 1

Ledenlijst U.S. schaken d.d. 04-09-87

voornaam	achternaam	adres	postkod	woonplaats	telefoon
Lahsen	Abadi	Mijehof 321	1106 HJ	AMSTERDAM Z.O.	975187
Peter van	Baarle	Prinsengracht 181-3	1015 DS	AMSTERDAM	230740
Johann	Berkenbosch	Osdorperweg 730	1067 TA	AMSTERDAM	105774
Peter	Berkhout	Vroliksstraat 365'''	1092 TC	AMSTERDAM	680577
Peter	Beugel	2e van Swindenstraat 81''	1093 VL	AMSTERDAM	938516
Nico van	Beveren	Wethouder Tabakstraat 74	1107 DE	AMSTERDAM	968560
Wim van de	Bij	Zeilstraat 60	1075 SK	AMSTERDAM	793641
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Jan	Brinkman	Kattenburgerstraat 26	1018 JB	AMSTERDAM	271359
Jaap	Deinema	Bilderdijkkade 632	1053 VV	AMSTERDAM	120838
Andre van	Dinteren	Weesperstraat 13	1018 KN	AMSTERDAM	230524
Erik	Drenth	Florijn 330	1102 BA	AMSTERDAM Z.O.	900252
Peter	Fernhout	Westerstraat 98'''	1015 MN	AMSTERDAM	238424
Gert-Jan	Froberg	Stuyvesantstraat 11'''	1058 AJ	AMSTERDAM	831984
Rob van	Gompel	Niasstraat 28'	1095 VB	AMSTERDAM	
Roland van	Hartingsveldt	Bijltjespad 2	1018 KH	AMSTERDAM	231111
Jan-Jaap	Hey	Verdistraat 22	2162 AV	LISSE	02521-14779
Ronald	Hoogland	da Costastraat 106'	1053 ZT	AMSTERDAM	163402
Adriaan	Houtsmuller	Rode Kruislaan 905-14	1111 ZV	DIEMEN	906459
Norbert	IJkelenstam	v. Oldebarneveldplein 3''	1052 JK	AMSTERDAM	880820
Vincent	Lassauw	Soetendaal 88	1081 BR	AMSTERDAM	445050
Rudie van	Megen	Hacquartstraat 6	1071 SH	AMSTERDAM	796085
Coen	Mekers	Amstelveenseweg 199 c	1075 XE	AMSTERDAM	622943
Jos van	Ommeren	Voethoogstraat 10	1012 XL	AMSTERDAM	223860
Marc	Ordodi	Meerhuizenplein 20''' B	1078 TD	AMSTERDAM	646937
Clemens	Polfliet	Haarlemmerhouttuinen 413	1013 GM	AMSTERDAM	233071
Ad	Putter	James Wattstraat 75-935	1097 DL	AMSTERDAM	657181
Onno	Raymakers	Frans Halsstraat 48'''	1072 BT	AMSTERDAM	769409
Ad	Ridder	Jan Lievensstraat 69	1074 TM	AMSTERDAM	620768
Frans de	Rijk	Oosterpark 35'''	1092 AL	AMSTERDAM	183418
Matthias	Rozemond	v. Beuningenstraat 209'''	1051 XR	AMSTERDAM	828328
Christoph	Schmidt	Banstraat 48	1071 KB	AMSTERDAM	712497
Ed	Schouten	Pr. Irenestraat 19	1077 WT	AMSTERDAM	445798
Beert	Schrijver	Bankastraat 53'''	1094 EC	AMSTERDAM	932172
Henk	Simon	1e Atjehstraat 104'''	1094 KR	AMSTERDAM	658905
Marc	Souren	Nassaukade 372''	1054 AC	AMSTERDAM	127358
Martijn	Spaan	James Wattstraat 75 k320	1097 DL	AMSTERDAM	657181
Jurgen	Stigter	Hacquartstraat 6	1071 SH	AMSTERDAM	796085
Hein van	Straaten	Keizersgracht 535	1017 DP	AMSTERDAM	236688
Peter	Ton	Kattenburgerstraat 22	1018 JB	AMSTERDAM	231456
Tom	Turk	Bellamystraat 59'	1053 BH	AMSTERDAM	836427
Hans van	Unen	Oostenburgergracht 71'''	1018 NC	AMSTERDAM	236084
Eef	Wegman	Kattenburgerstraat 18''''	1018 JB	AMSTERDAM	242721
Thijs	Wenniger	vander Hoopstraat 71''	1051 VC	AMSTERDAM	868221
Bert	Westera	Rapenburgerstraat 161 C	1011 VM	AMSTERDAM	380193
Eric van	Wigcheren	Burg. Bickerstraat 3 G	1111 BZ	DIEMEN	904998
Folix	Eijgenraam	Zaandstraat 14 2	1011 KL	Amsterdam	233301

Aantal leden : 46